

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Energipolitisk redegørelse 2009 af 30/4 09.

(Redegørelse nr. R 17).

Klima- og energiminister (Connie Hedegaard):

1. FREMTIDENS GRØNNE OG INTELLIGENTE SAMFUND

Fremtidens samfund bruger energi på en intelligent måde. Først og fremmest ved at bruge så lidt energi som muligt ved hjælp af energibesparelser. Og den energi, vi bruger, er vedvarende. Men ikke nok med det. I fremtidens intelligente samfund bor vi i lavenergihuse eller måske endda plusenergihuse, der skaber overskud af energi. Vi har varmepumper, og vores el-biler lader op om natten, når priserne er de laveste. Fremtidens grønne og intelligente samfund består af borgere og virksomheder, der efterspørger energibesparende, intelligent og klimavenlig teknologi.

Borgere og virksomheder skal have handlemuligheder og selv bidrage til at indfri Danmarks energi- og klimapolitiske mål gennem deres daglige adfærd og beslutninger, der både gavner pengepungen og miljøet. Udfordringen for os alle bliver at turde efterspørge de nye intelligente løsninger – f.eks. elbilen og varmepumper for bare at nævne nogle få eksempler. Regeringen vil derfor sætte fokus på, hvordan vi gør intelligente løsninger til fremtidens norm i Danmark.

De investeringer og politiske tiltag, der skal til for at opnå flere intelligente løsninger, skal give mest klima og energi for pengene. Løsningerne vil danne grundlag for at opfylde regeringens vision om et samfund uafhængigt af fossile brændsler.

Forsyningssikkerhed – tryghed i hverdagen

En sikker energiforsyning er et fuldstændigt afgørende element i vores moderne samfund.

Både i borgernes hverdag og for at hele samfundets infrastruktur og virksomhedernes produktion fungerer stabilt. Samtidig er energiforbrugets udvikling og sammensætning af forskellige energikilder af afgørende betydning for vores klima.

Energipolitik handler derfor grundlæggende om tryghed. Borgerne skal kunne regne med, at der er strøm i kontakten, når de vil tænde lyset om morgenen; brændstof i tanken, når de starter bilen og varme i huset, når de kommer hjem til familien. Virksomheder skal kunne regne med, at pludselige svigt i energiforsyningen ikke stopper produktionen, og de skal kunne planlægge efter, at det også er tilfældet de kommende år. Det er en afgørende ramme for stabil vækst, at energiforsyningen er økonomisk bæredygtig. Derfor vil kul på kort og mellemlangt sigt stadig udgøre en del af den danske elforsyning. Samtidig skal vi alle kunne stole på, at energiforsyningen udvikler sig i en retning, der på globalt plan modvirker risikoen for klimakatastrofer og gør vores demokratiske samfund uafhængigt af ustabile regioner i verden. Derfor skal vi gøre vores samfund uafhængigt af fossile brændsler.

Danmark nyder i dag godt af en historisk høj forsyningssikkerhed. Den gennemsnitlige danske el-forbruger havde således strøm i stikkontakten i 99,99 procent af året i 2007. Danmark forventer at være mere end selvforsynende med gas i de næste 10 år og har i international sammenligning en høj andel af vedvarende energi i både elforsyningen og i forhold til det samlede energiforbrug, hvor energi til opvarmning og transport tælles med.

En robust og sikker energiforsyning er imidlertid ikke en selvfølge på længere sigt, hvis vi gør os afhængige af import af olie og gas. Også for at Danmark kan blive i front i bestræbelserne på at stoppe global opvarmning, er vi nødt til ikke kun at skifte spor, men at lægge helt nye skinner for fremtidens energiforsyning. I 2008 nedsatte regeringen Klimakommissionen, som skal komme med forslag til, hvordan visionen om et Danmark uafhængigt af fossile brændsler kan virkeliggøres.

Det grønne og intelligente samfund

I det intelligente samfund er det helt naturligt at spare på energien og købe klimavenligt. Det bliver noget, vi ikke længere tænker over. Det bliver en selvfølge at bruge den vedvarende energi, når den er billigst – f.eks. ved hjælp af el-biler. Vores huse er bæredygtige og kræver et minimum af el og varme. Måske er de endda plusenerghuse. I det grønne og intelligente samfund realiserer vi sammen visionen om at blive uafhængige af fossile brændsler.

Udfordringen er at skabe et grønt samfund og samtidigt sikre høj økonomisk vækst og arbejdspladser. Det sker bl.a. ved at udvikle de løsninger, der på intelligent og rentabel vis omstiller vores forsyning til vedvarende energi og reducerer energiforbruget og udledningerne af drivhusgasser. Regeringen bidrager til at skabe rammer, så Danmark bliver et levende laboratorium for løsninger, som danske virksomheder kan sælge på verdensmarkedet. Globalt er efterspørgslen efter vedvarende energi og energieffektiv, intelligent energiteknologi stærkt stigende, og danske virksomheder er allerede gode til at udvikle, producere og eksportere energitek-

nologier. De seneste 30 år har Danmark oplevet en massiv økonomisk vækst, men har samtidig formået både at holde det samlede energiforbrug stort set uændret og sikre en fortsat omlægning til vedvarende energi. Det er en udvikling, som mange lande gerne vil gøre efter. Parallelt hermed har danske virksomheder i høj grad formået at udvikle de energieffektive og grønne teknologier, der har gjort det muligt. Derfor har Danmark også i dag et enestående godt udgangspunkt for at tjene penge på vores fortsatte omstilling til det grønne vækstsamfund.

Regeringens grønne vækstinitiativer

- *Energiaftalen* fra februar 2008 indebærer en udbygning med mere vedvarende energi. Bl.a. gennem bedre rammer og højere tilskud. Aftalen sætter også ambitiøse mål for energibesparelser.
- *Skattereformen* nedsætter skatten på arbejde og gør det dyrere at forbruge og producere varer, som er til skade for miljø, klima og sundhed. I alt øges afgifterne inden for energi, klima og transport med 8 mia. kr. Samlet set tager Danmark med denne aftale et beslutsomt skridt i retning af et mere intelligent og grønt skattesystem, som både reducerer CO₂-udledning og bruttoenergiforbrug samt fremmer vedvarende energi.
- *Tilskud til energirenovering og stramninger af krav til bygningers energiforbrug*. Der er afsat 1,5 mia. kr. til renovering og bygningsarbejde, herunder energibesparelser i helårsbeboelse. Puljens formål er at styrke beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren, at bidrage til en generel forbedring af bygningsmassen og at understøtte energiaftalens energimålsætninger og strategien for reduktion af energiforbruget i bygninger.
- I forlængelse af den energipolitiske aftale har regeringen i april 2009 fremlagt en *strategi for reduktion af energiforbruget* i nye bygninger. Kravene foreslås i 2010 strammet med 25 pct. og i 2015 med 57 pct. kombineret med en faktor for fjernvarme på 0,8. Fjernvarmefaktoren betyder, at energiforbruget i nye bygninger samlet reduceres med 50 pct.
- *Aftalen om en grøn transportpolitik* fra januar 2009 er en langsigtet og sammenhængende plan, der satser på et grønt transportsystem med øget mobilitet og reduktion af CO₂-udledningen fra transportsektoren. Der er enighed om, at en række overordnede indsatsområder vil bidrage til at opnå disse mål på sigt, herunder den markante styrkelse af jernbanetrafikken, grønne kørselsafgifter og nye bæredygtige teknologier. Frem mod 2020 investeres mere end 150 mia. kr. – primært i kollektiv trafik.
- *Grøn Vækst* er en række af initiativer, der forener et højt niveau af miljø- og naturbeskyttelse med en moderne og konkurrencedygtig landbrugsproduktion. Den samlede virkemiddelpakke vil reducere landbrugets drivhusgasemissioner, skabe et bedre vandmiljø og etablere flere nye naturområder samtidigt med, at der skabes forbedrede vækstvilkår for erhvervet.
- *Eksport Kredit Fonden* kan over de næste tre år yde eksportlån for 20 mia. kr. til danske eksportforretninger, bl.a. inden for klima- og energiteknologibranchen.
- *Ny teknologi*: Den samlede offentlige støtte til forskning, udvikling og demonstration af nye energiteknologier vil i 2010 udgøre 1 mia. kr. I forbindelse med efterårets globaliseringsforhandlinger vil regeringen desuden drøfte mulighederne for at etablere et innovationsprogram. Dets formål skal være at fremme udvikling og demonstration af helhedsløsninger til plusenergibyggeri.

2. EU'S KLIMA- OG ENERGIPAKKE – FORSYNINGSSIKKERHED OG VEDVARENDE ENERGI

Energiaftalen fra 2008 lagde rammen for dansk energipolitik frem mod 2011 med perspektiver helt frem mod 2025. Den ambitiøse aftale var samtidig en klar støtte til Kommissionens bestræbelser på at formulere et ambitiøst klima- og energipolitisk EU- udspil inden klimakonferencen i København.

Med den efterfølgende vedtagelse af klima- og energipakken i december 2008 tog EU med en række ambitiøse beslutninger et afgørende skridt i bestræbelserne på at styrke forsynings-sikkerheden og klimaindsatsen.

Vedtagelsen af klima- og energipakken vil i væsentlig grad sætte rammerne for den danske

klima- og energipolitik fremover. Konsekvensen er, at reduktionen af CO₂-udledninger fra de kvoteomfattede virksomheder i 2013-2020 er fastlagt i EU-regi, mens medlemsstaterne fortsat har ansvaret for udbygningen med vedvarende energi, energibesparelser samt reduktioner af drivhusgasser i de sektorer, som ikke er omfattet af kvoteordningen. Dvs. primært transport- og landbrugssektoren og dele af energiforbruget. Inden for kvoteområdet er der som led i EU-pakken samtidig vedtaget en væsentlig forbedring af kvoteordningen, der blandt andet sikrer en ligestilling af vilkårene for virksomhederne inden for EU – ikke mindst til gavn for danske virksomheder. Rammerne for Danmarks energipolitik fastlægges i stigende grad som led i det europæiske og internationale samarbejde, der på mange punkter kan sikre mere effektive løs-

ninger, end de enkelte lande kan opnå hver for sig.

Danmarks ambitiøse forpligtelser

Vedtagelsen af EU-pakken betød, at Danmark forpligtede sig til at opfylde en række ambitiøse og bindende 2020-målsætninger for henholdsvis udbygning med vedvarende energi og reduktion af drivhusgasser. Målene er blandt de absolut højeste i EU: Vedvarende energi skal i 2020 udgøre 30 pct. af det endelige energiforbrug, og i 2020 skal vi nå en reduktion på 20 pct. af drivhusgasudledningen fra de ikke-kvoteomfattede sektorer i forhold til 2005. Hertil kommer et bindende mål om 10 pct. vedvarende energi i transportsektoren i 2020. Ifølge den nationale energiaftale skal de årlige energibesparelser op på et niveau svarende til 1,5 pct. af det endelige energiforbrug i 2006, og bruttoenergiforbruget skal

falde med 2 pct. frem til 2011 og 4 pct. frem til 2020.

Det høje ambitionsniveau understreger nødvendigheden af, at Danmark fører en politik, som giver os mest klima og energi for pengene. Et godt eksempel på en sådan klima- og energipolitik er satsningen på vindmøller og biomasse i kraftvarmeværkerne. El-bilen er et andet godt eksempel. De aktuelle investeringer i udbygning med infrastruktur til el-biler er en relativ billig måde at reducere CO₂-udledningerne i transportsektoren på. El-bilen slår altså tre fluer med ét smæk, fordi den også giver energibesparelser og mulighed for at indpasse mere vedvarende energi i vores energisystem.

Regeringens vision og mål for dansk klima- og energipolitik

Visionen

- 100 pct. uafhængighed af fossile brændsler

Internationale forpligtende målsætninger

- 30 pct. vedvarende energi i det endelige energiforbrug i 2020, 10 pct. vedvarende energi i transport
- 20 pct. reduktion i 2020 i ikke-kvoteomfattede drivhusgasudledninger i forhold til 2005
- 21 pct. reduktion af drivhusgasudledninger i gennemsnit i perioden 2008-2012 i forhold til 1990 (Kyoto).

Nationale målsætninger

- 20 pct. vedvarende energi i bruttoenergiforbruget i 2011
- Årlige energibesparelser på 1,5 pct. af det endelige energiforbrug i 2006
- 4 pct. reduktion i bruttoenergiforbruget i 2020 i forhold til 2006

Inden for en sammenhængende klima- og energipolitik er det fortsat vigtigt med en samlet energispareindsats. Et lavt og effektivt energiforbrug bidrager til at opretholde den langsigtede forsyningssikkerhed i Danmark. Samtidigt kan et faldende energiforbrug gøre det muligt at forfølge mere ambitiøse klimamål på længere sigt uden det skader dansk økonomi. En gradvis omstilling til et mindre energiforbrug kan desuden gøre det muligt at imødekomme fortsatte stramninger i kvoteloftet efter 2020, uden at det medfører fald i borgernes levestandard eller væsentlige økonomiske omkostninger for virksomhederne.

Energistyrelsen har netop opdateret sin basisfremskrivning af Danmarks energiforbrug frem til 2030 med nye forudsætninger og de seneste politiske tiltag. Basisfremskrivningen er ikke en prognose men beskriver den udvikling, som un-

der en række forudsætninger om teknologisk udvikling, priser, økonomisk udvikling m.v. kan komme i perioden frem til 2030, hvis der hypotetisk ikke bliver gennemført nye initiativer eller virkemidler. Fremskrivningens resultater understreger, at der med de seneste års politiske tiltag er taget vigtige skridt i retning af at opfylde regeringens mål og visioner.

Andelen af vedvarende energi øges således til godt 21 pct. af bruttoenergiforbruget i 2011, og i et forløb, der vel og mærke ikke forudsætter nye initiativer, mangler der blot 2 pct. point for at opfylde EU-målsætningen om 30 pct. vedvarende energi i 2020. Samlet reduceres anvendelsen af fossile brændsler i 2020 med næsten 1/5 i forhold til i dag.

De ambitiøse mål for energibesparelser medvirker til at knække kurven for bruttoenergiforbruget. Målsætningen om at reducere brutto-

energiforbruget med 4 pct. i 2020 er dog yderst ambitiøs. Fremskrivningen viser, at vi med de besluttede virkemidler vil have reduceret bruttoenergiforbruget med ca. 2 pct. i 2020. Det er på baggrund af den forventede fortsatte økonomiske vækst udtryk for en meget betydelig effektivisering af energianvendelsen. Der er ikke desto mindre behov for fortsat at fremme energieffektive teknologier i hele energisystemet for at opfylde denne målsætning. Udover yderligere reduktion af det endelige energiforbrug er havvindmølleparker, elbiler og en fortsat satsning på kraftvarme eksempler på teknologier, der kan reducere bruttoenergiforbruget yderligere.

Den internationale forpligtelse til en markant reduktion af de drivhusgasudledninger, der ikke er omfattet af EU's kvotesystem i perioden 2013-2020, udgør en særlig udfordring. Derfor har regeringen igangsat et omfattende analysearbejde, der skal vise, hvordan Danmark mest hensigtsmæssigt kan leve op til forpligtelsen.

3. FORSYNINGSSIKKERHED GENNEM ENERGIRESERVES, VEDVARENDE ENERGI OG EUROPÆISK SAMARBEJDE

Om 10 år må det forventes, at Danmark skal til at importere gas, men vi ønsker ikke at være afhængige af import. Derfor er det regeringens vision, at Danmark skal være 100 pct. uafhængig af fossile brændsler. Opskriften på den langsigtede forsyningssikkerhed er en reduktion af energiforbruget gennem energibesparelser, øget anvendelse af vedvarende energi og et tættere europæisk samarbejde. På det korte og mellem-lange sigt vil kul imidlertid fortsat være et nødvendigt brændsel for at opretholde forsyningssikkerheden i Danmark.

Energiressourcer er en central del af de sikkerhedspolitiske magtkampe i verden. Efter konflikterne om gasforsyning mellem Rusland og Ukraine er det blevet klart for enhver, at politisk uafhængighed og sikkerhed i høj grad handler om at have adgang til pålidelige energikilder. Også derfor har Danmark ambitiøse VE- og energibesparelsesmålsætninger. Regeringen har frem mod 2025 desuden forpligtet sig til at reducere anvendelsen af fossile brændsler med mindst 15 pct. i forhold til 2007. Fremskrivningen fra Energiestyrelsen viser, at det er muligt at nå målet tidligere med de tiltag, der allerede er aftalt. Fremskrivningen viser også, at vi vil opfylde energiaftalens delmål for 2011 om 20 pct.

vedvarende energi, og at energiforbruget reduceres. De samme tiltag, som opfylder disse energipolitiske mål, bidrager samtidigt i væsentlig grad til Danmarks opfyldelse af sin Kyoto-målsætning om 21 pct. reduktion af drivhusgasser i 2012.

Regeringen vil i år fremlægge en forsynings-sikkerhedsstrategi. Strategien bliver et katalog over mulige nye energipolitiske initiativer i perioden frem til 2025. Initiativerne skal drøftes i sammenhæng med Klimakommissionens anbefalinger, der kommer i 2010. Forsyningssikkerhedsstrategiens og Klimakommissionens anbefalinger kan indgå i drøftelserne om en ny energiaftale for perioden efter 2011.

3.1 Samarbejde om forsynings-sikkerhed i EU

Forsyningssikkerhed er et centralt omdrejningspunkt i det europæiske energisamarbejde. EU-Kommissionens 2. Strategiske Energiredagørelse blev fremlagt i november 2008. Redagørelsens fokus er sikringen af en stabil og pålidelig forsyning af energi. Det centrale element er EU's handlingsplan for energisikkerhed og energisolidaritet. Handlingsplanen indeholder en række prioriterede områder:

- Udbygning af energiinfrastrukturen og spredning af energikilderne
- Styrket dialog med centrale producent- og transitlande
- Mekanismer til krisehåndtering i tilfælde af afbrydelser i forsyningen
- Energieffektivitet
- Bedre udnyttelse af EU's egne ressourcer, herunder vedvarende energi

I forhold til udbygning af infrastrukturen præsenterer EU-Kommissionen en række konkrete projekter. Blandt disse er det især havvindmølleprojektet Kriegers Flak i Østersøen, en ny gasledning fra Norge via Danmark til Polen, en Nordsø-elnetring samt Sammenkoblingsplan for Østersøområdet (Baltic Interconnection Plan), som kan have dansk interesse, fordi de vil øge forsyningssikkerheden i Danmark og i Østersøregionen. Det vil også give nye muligheder for at markedsføre dansk energiteknologi.

De fire projekter indgår også i Kommissionens økonomiske genopretningsplan, der blev fremlagt kort før jul i 2008. Regeringen mener, det er vigtigt, at der i planen er en god balance mellem initiativer, der udbygger energiforsyningen fra lande udenfor EU. F.eks. nye gasledninger til Centralasien og initiativer, som giver øget brug af vedvarende energi internt i EU. EU har

med vedtagelsen valgt at give økonomisk støtte til en række infrastrukturprojekter, herunder med potentiel dansk deltagelse, og til videre udvikling af CCS-teknologi. Planen vil bidrage til økonomisk genopretning, øget forsyningsikkerhed og øgede grønne investeringer.

I forbindelse med udmøntningen af EU's kvotedirektiv arbejder regeringen for at få mid-

ler til danske CCS-projekter ved at fokusere på danske styrkepositioner. F.eks. projekter, der kombinerer CCS med moderne, energieffektive kraftvarmeværker og anvendelsen af vedvarende energi såsom biomasse. Regeringen fastholder samtidig, at de aftalte energisparemål skal overholdes trods øget energiforbrug fra CCS.

Det nordiske energisamarbejde – en international succeshistorie

Det nordiske samarbejde viser tydeligt, at samarbejde giver mulighed for, at lande kan nyde fordel af hinandens forskellige styrker. I Norden er billig vandenergi fra Norge og Sverige f.eks. med til at stabilisere den danske el-forsyning i de situationer, hvor det danske forbrug er større end den normale danske el-produktion. Vandmagasinerne forbedrer også mulighederne for – og økonomien i – at indpasse stigende mængder vindenergi i det nordiske elsystem. Samarbejdet sparer landene for store investeringer i at opretholde et nationalt beredskab. Regeringen vil fortsat støtte den videre udbygning af infrastrukturen af oversøiske kabler, som er grundlaget for det succesfulde energisamarbejde i Norden.

3.2 Inddragelse af forbrugerne og gennemsigtighed på energimarkedet

Gennemsigtighed er kodeordet for et velfungerende elmarked. Gennemsigtigheden på elmarkedet skal give forbrugerne mulighed for nemt og hurtigt at kunne vælge de elprodukter, der bedst og billigst opfylder deres behov. Forbrugernes interesser vil bl.a. blive styrket fremover gennem en forbedret el-pristavle. Det er en internetportal, som giver forbrugerne mulighed for at sammenligne el-priser og produkter – f.eks. grøn strøm – fra forskellige leverandører og dermed skifte leverandør, hvis de ønsker det.

Det er også centralt, at forbrugernes interesser inddrages på lige fod med andre energiaktørers interesser, når nye energipolitiske initiativer skal udvikles og gennemføres. For at styrke indsats vil Energistyrelsen i 2009 drøfte mulighederne med relevante myndigheder og forbrugerorganisationer med henblik på at få forslag og anbefalinger til, hvordan inddragelsen af forbrugernes interesser kan styrkes.

En øget konkurrence på energimarkedene i EU vil også bidrage til at give forbrugerne lavere og mere gennemsigtige priser på el. Regeringen har derfor arbejdet aktivt for EU-Kommissionens 3. liberaliseringspakke, der skal styrke konkurrencen. Pakken indeholder bl.a. skærpede regler om, at transmission skal adskilles fra produktion og handel. Den indeholder også skærpede regler for energitilsynets opgaver og kom-

petencer. Liberaliseringspakken forventes vedtaget i foråret 2009.

Det er afgørende, at vi også herhjemme tager skridt, der fremmer konkurrencen på elmarkedet. Derfor er det besluttet, at alle informationer om borgernes elforbrug i fremtiden skal være samlet ét sted. I dag er informationerne samlet 86 forskellige steder og har hidtil tilhørt energiselskaberne. I fremtiden skal der kun være ét register, og informationerne tilhører elforbrugerne, som derfor får lettere adgang til deres egne informationer. Og skifter man selskab, vil man i fremtiden kun få én regning. De nødvendige lovgivningsmæssige initiativer skal nu tages, så dette register – en såkaldt datahub – kan etableres hos Energinet.dk.

Der er også gennemført andre udredningsarbejder, som vil bidrage positivt til markedsudviklingen. For øjeblikket er et arbejde i gang, som skal udbrede det intelligente elforbrug under hensyntagen til den økonomiske rentabilitet. Desuden vil Energistyrelsen påbegynde en undersøgelse af kapitalforholdene i branchen.

3.3 Energibesparelser – vejen frem

En central del af Danmarks energipolitik er energibesparelser og energieffektiviseringer, som medvirker til at begrænse energiforbruget. Der er brug for markante og omkostningseffektive energibesparelser inden for alle områder. Vi skal bruge mindre energi i vore boliger, der skal energieffektiviseres i erhvervsvirksomhederne

og der skal gøres en særlig indsats i de offentlige institutioner.

Danmarks ambitiøse energisparemål

I den energipolitiske aftale er der fastlagt ambitiøse målsætninger for energispare-indsatsen. De årlige energibesparelser skal øges til 1,5 pct. af det endelige energiforbrug i 2006 (10,3 PJ pr. år), hvilket svarer til ca. 110.000 boligers energiforbrug. Endvidere skal vi reducere bruttoenergiforbruget med 4 pct. i 2020 i forhold til 2006. Samtidig er det fastlagt, at energiselskabernes besparelsesforpligtelser fra 2010 øges med ca. 85 pct., og at energikravene til nye bygninger skal strammes med mindst 25 pct. i både 2010, 2015 og 2020.

Der er taget en række initiativer for at opfylde målsætningerne. Skattereformen betyder en forhøjelse af afgifterne på energi såvel for husholdninger som for erhvervslivet. Det vil øge incitamenterne til at spare på energien, og det danner et godt udgangspunkt for en række andre initiativer. I forbindelse med skattereformen er der i øvrigt afsat 1,5 mia. kr. til renovering af bygninger.

Evaluering af energispareindsatsen

I 2008 blev der gennemført en uafhængig evaluering af den samlede besparelsesindsats, som viser, at de nuværende energispareinitiativer – bortset fra energimærkningen af bygninger – er pengene værd, og at der fortsat er store rentable besparelsesmuligheder.

Evalueringen anbefaler, at der etableres et tiårigt program for energibesparelser. Programmet skal bl.a. sikre en samordning af samtlige danske energispareaktiviteter og en opprioritering af indsatsen i forhold til erhvervslivet samt udviklingen af nye aktiviteter med fokus på at fremme energibesparelser i de eksisterende bygninger. Det skal udformes sådan, at der kan ske en prioritering af indsatsen på tværs af sektorer og forbrugsområder, og der sikres en bedre koordinering og dokumentation af de forskellige energispareaktiviteter. Endelig peger evalueringen på, at omkostningerne til energimærkning af bygninger bør reduceres.

Et nyt program samler energispareindsatsen

I forlængelse af evalueringen af energispareindsatsen har regeringen fremlagt et forslag til etablering af et samlet program for energispareindsatsen, der bl.a. omfatter et nyt energisparesekretariat. Sekretariatet skal varetage konkrete og operationelle opgaver vedrørende kampagner, markedspåvirkning af såvel efterspørgsels- som udbudssiden, frivillige aftaler med leverandører, pakkeløsninger på bygningsområdet og evt.

tilskudsadministration i forhold til alle forbrugsområder og sektorer. Et sekretariat og de øgede spareforpligtelser for energiselskaberne vil resultere i en væsentligt styrket besparelsesindsats og dermed adressere hovedparten af anbefalingerne i evalueringen.

Bedre energimærkning

Regeringen har taget en række initiativer til at forbedre energimærkningen af bygninger. Initiativernes formål er at øge energibesparelserne, som gennemføres i forlængelse af mærkningen, og at reducere omkostningerne til udarbejdelse af mærkningerne. Initiativerne omfatter en mere aktiv markedsføring af ordningen i et tæt samarbejde med alle interessenter samt en introduktion af et differentieret koncept for energimærkningen, hvor ressourcerne til udarbejdelse af mærkningerne tilpasses bygningens stand og de forventede energibesparelser.

Kravene til bygningers energiforbrug strammes

I forlængelse af den energipolitiske aftale har regeringen i april 2009 fremlagt en strategi for reduktion af energiforbruget i bygninger. Strategien indeholder en ambitiøs plan for reduktion af energiforbruget i nye bygninger. Kravene foreslås i 2010 strammet med 25 pct. og i 2015 med 57 pct. kombineret med en faktor for fjernvarme på 0,8. Fjernvarmefaktoren betyder, at energiforbruget i nye bygninger samlet reduceres med 50 pct. Samtidig har strategien fokus på at fremme nye spydspidsbyggerier, som er bedre end energikravene, og på at skabe bedre rammer for, at den almene boligsektor f.eks. kan etablere forsøgsbyggeri.

Strategien indeholder også en lang række initiativer til fremme af energibesparelser i eksisterende bygninger. Der indføres effektivitetskrav til komponenter i forbindelse med udskiftning, renovering, osv., og de gældende krav skærpes. Hertil foreslås en lovændring, så kravene kan

gælde i forbindelse med vedligeholdelse og enkeltstående udskiftninger og ikke blot ved større ombygninger og renoveringer, som gælder i dag. F.eks. vil kravene komme til at gælde for alle udskiftninger af vinduer og cirkulationspumper.

Besparelser i de eksisterende bygninger opnås bedst og billigst i forbindelse med renoveringer og udskiftninger. Vi skal sikre, at der i denne forbindelse vælges energieffektive løsninger. Ellers forpasser vi – på grund af de lange levetider – muligheden for at opnå energibesparelser mange år ud i fremtiden.

Strategien indeholder også initiativer om fremme af brugen af Energy Service Companies (ESCO'er), af solvarme i eksisterende bygninger med et stort forbrug af varmt vand og styrkelse af uddannelsesindsatsen for projekterende og udførende.

Glødepæren udfases

Der arbejdes aktivt med EU-initiativer til fremme af energibesparelser. Inden for rammerne af ECO-design-direktivet arbejdes der med fastsættelse af minimumskrav til en lang række produkters energieffektivitet. Bl.a. er der vedtaget effektivitetskrav til belysning. Det betyder, at de ineffektive glødepærer over en årrække udfases af markedet. Desuden er der vedtaget et generelt krav om, at apparaters standby-forbrug fra 2010 maksimalt må udgøre 1 Watt, hvilket strammes til ½ Watt i 2014.

3.4 Langsigtet forsyningssikkerhed baseret på vedvarende energi

Udbygningen af vedvarende energi i Danmark er – på linje med forsyningssikkerhed, energibesparelser og grøn vækst – kernen i regeringens energipolitik.

Som led i det langsigtede mål om det grønne vækstsamfund uden fossile brændsler arbejder regeringen på at udmønte det ambitiøse mål om at opnå en VE-andel af bruttoenergiforbruget på 20 pct. i 2011 og mindst 30 pct. af det endelige energiforbrug i 2020 som fastlagt i EU's klima- og energipakke.

Energiaftalen fra februar 2008 øgede støtten og forbedrede andre rammevilkår for vind, biomasse, biogas, affald og de mindre VE-teknologier såsom solceller, bølgekraft og forgasning.

Vindmøller

Vindkraft er i dag ikke kun i stigende grad en vigtig del af el-forsyningen i Danmark med en

andel på 20 pct. Vindmøllen er også blevet et symbol på, at Danmark kan gå foran i udviklingen og produktionen af energiteknologier, når virksomheder og staten samarbejder. Støtten til vind blev i energiaftalen forhøjet.

Danmark har i dag installeret i alt 3.150 MW vindenergikapacitet, hvoraf 423 MW udgøres af vindmøller placeret til havs. Danmark er dermed blandt de førende lande hvad havvindmøller angår. Udbygningen fortsætter med Horns Rev II på 209 MW, som nettilsluttes i år og Rødsand II på 207 MW, som forventes tilsluttet allerede i 2010. Planlægningen af de 400 MW havvindmøller i Kattegat ved Anholt er i fuld gang. Energistyrelsen forventer at kunne udpege en vinder af udbuddet i foråret 2010.

På land er der vedtaget lokalplaner for en samlet effekt på ca. 222 MW. Det viser Miljøministeriets status pr. 31. december 2008 for kommunernes tilvejebringelse af plangrundlaget for vindmøller. Yderligere planer forventes vedtaget i 2009. Miljøministeriet har igangsat en ny screeningsproces af statslige arealer med henblik på at bidrage yderligere til kommunernes planlægning.

En vigtig forudsætning for en fortsat udbygning med flere vindmøller på land er lokalsamfundets accept og deltagelse. Derfor indeholder den nyligt vedtagne VE-lov, der udmønter en række af energiaftalens elementer, også både en værditabs- og en køberetsordning samt en grøn fond, der skal fremme opbakning til vindmøller i lokalsamfundet.

Biomasse

Biomasse er halm, brænde, skovflis m.v. Det er den væsentligste bidrager til andelen af vedvarende energi i energiforbruget. Biomasse inkl. bionedbrydeligt affald udgør i dag næste ¾ af VE-andelen i energiforbruget. I dag anvender vi ca. halvdelen af de potentielle danske biomasseressourcer. Ved at udnytte nye ressourcer i form af bl.a. energiafgrøder og havalger kan potentialet øges. Dertil kommer, at der er ved at udvikle sig et internationalt marked for handel med biomasse, især træpiller. Allerede i dag er størstedelen af de træpiller, der anvendes i Danmark, importerede.

Affald

Affald er i mange lande et problem, der hober sig op. I Danmark skal ressourcerne i affald udnyttes på den bedst mulige måde, hvis det ikke kan genanvendes. Affald betragtes i dag som en

ressource, der bidrager væsentligt til opfyldelsen af Danmarks VE- og klimamålsætninger, når det anvendes optimalt. I dag leverer affald således ca. 20 pct. af den danske fjernvarmeproduktion og ca. 6 pct. af den danske el-produktion. For at optimere anvendelsen af affald som brændsel har regeringen d. 17. juni 2008 ændret elforsyningsloven, så kraftværkernes affaldsforbrænding nu undtages af hvile-i-sig-selv-reguleringen, som indtil for nylig omfattede al affaldsforbrænding. Det betyder, at det bliver økonomisk mere attraktivt for kraftværkerne at erstatte kul med affald som brændsel. Danmark er i dag førende i verden inden for teknologier til affaldsforbrænding af affald.

Biogas

Regeringen har netop fremlagt udspillet Grøn Vækst, som viser vejen frem mod fremtidens klimavenlige og omkostningseffektive landbrug. Regeringens mål på biogas-området er en betydelig udbygning. Muligheden for udbygning af biogas blev forbedret betydeligt med energiaftalen fra februar 2008, idet afregningsprisen blev forhøjet. Energistyrelsen har på denne baggrund skønnet, at biogasproduktionen kan forventes 3-doblet fra det aktuelle niveau på 4 PJ/år til 12 PJ i 2020. Med Grøn Vækst øger regeringen ambitionsniveauet yderligere og skaber rammerne for, at op mod 40 pct. af husdyrgødningen kan udnyttes i 2020. En sådan ambition forudsætter en kraftig udbygning med nye anlæg og udvidelser af eksisterende anlæg.

Varmepumper – en mulighed for at gøre en forskel

Investeringer i varmepumper giver borgerne mulighed for at deltage aktivt i at fremme det grønne vækstsamfund, reducere CO₂ og spare på energien. Regeringen arbejder for at øge anvendelsen af husstandsvarmepumper som et grønt alternativ til mindre energieffektive og mere CO₂-udledende oliefyr. Energiaftalen afsatte midler til at fremme varmepumper, og den øgede fokus på denne teknologi har effekt. Ansøgningerne om etablering af jordvarmeanlæg estimeres at være tidoblet i 2008.

Borgerne har i slutningen af 2008 fået et forbedret grundlag for at vælge de mest effektive varmepumper med offentliggørelsen af en liste med informationer om den beregnede årseffektivitet for kvalitetsgodkendte varmepumper. Dette følges i 2009 op af et omfattende måleprogram, hvor de deltagende husstande modtager et kontant tilskud til deres installation. Desuden vil der blive udarbejdet informationsmateriale, og der vil blive sat fokus på kvaliteten i det arbejde, installatørerne udfører.

Med den nye renoveringspulje vedtaget i dette forår kan der nu også søges om tilskud til installation af varmepumper.

El-biler

Med el-bilen slås flere fluer med ét smæk: Vi får mulighed for at bruge mere vedvarende energi og mindre olie, vi sparer på energien til transport og vi reducerer udledningen af CO₂. Det skyldes, at el-biler er mere energieffektive end almindelige biler, og at de via deres batterier kan fungere som lager for varierende strømproduktion fra vindmøller. Desuden reducerer de udledningerne af drivhusgasser, NO_x, partikler og støj ved at fortrænge almindelige biler. Nedbringelse af olieforbruget forbedrer også den langsigtede forsyningssikkerhed og vil samtidig være med til at sikre mod fremtidige belastninger fra stigende oliepriser.

Derfor er både el- og brintbiler afgiftsfritaget frem til 2012. I perioden fra 2012-2015 har regeringen tilkendegivet, at elbiler vil tilgodeses med en markant lavere registreringsafgift i det

omfang, det er nødvendigt for at sikre elbilernes udbredelse. Desuden skal omlægningen af bilafgifterne tilskynde bilisterne til at vælge miljørigtigt. Både når de køber en bil, og når de kører i den.

Biobrændstoffer

Regeringen har i marts 2009 fremsat lovforslag i Folketinget om et samlet årligt salg af mindst 5,75 pct. biobrændstoffer mv. til landstransport i 2012 realiseret ved et påbud til oliebranchen. Det er en ufravigelig betingelse, at der til opfyldelse af målet anvendes biobrændstoffer, som opfylder EU's bæredygtighedskriterier. Lovforslaget vil sammen med bl.a. udbredelsen af elbiler bidrage til at opfylde EU-forpligtelsen om 10 pct. vedvarende energi i transportsektoren i 2020, ligesom det vil bidrage til opfyldelsen af den danske Kyoto-forpligtelse.

Fjernvarmens videre udvikling

De seneste årtiers udbygning med fjernvarme er en væsentlig årsag til den danske energipolitikks succeshistorie. Fjernvarmesektoren er også en nøglespiller i udviklingen mod det grønne vækstsamfund. Konvertering fra individuel naturgasopvarmning til fjernvarme er et initiativ med samfundsøkonomisk gevinster. Klima- og Energiministeren har derfor skrevet til samtlige kommuner og bedt dem prioritere projektforslag, der undersøger muligheder for at konvertere dele af forsyningen i kommunen fra individuel naturgasforsyning til fjernvarme. Anvendelsen af store varmepumper i fjernvarmeforsyningen er et andet initiativ, som regeringen lige nu undersøger.

Geotermi

Geotermi er en VE-kilde, som i fremtiden kunne bidrage væsentligt til Danmarks forsyningssikkerhed. Geotermi udnyttes allerede visse steder i Danmark. F.eks. på Amager, hvor et anlæg leverer varme svarende til 4600 husstandes forbrug. Selskaberne, som har tilladelse til udnyttelse af geotermisk energi i netop hovedstadsområdet, har i januar 2009 opgjort de geotermiske reserver til godt 60.000 PJ. Til sammenligning var Danmarks samlede energiforbrug 863 PJ i 2007. Reserverne vurderes derfor at kunne dække 30-50 pct. af fjernvarmeproduktionen i hovedstadsområdet i flere tusind år. Udnyttelse af geotermisk varme til fjernvarme vil primært være en mulighed i den nødvendige omstilling væk fra afhængigheden af naturgas i fjernvarmesystemet. Klima- og Energiministeriet arbejder på en redegørelse om geotermi, som vil besvare centrale spørgsmål om potentialet på nationalt plan, samfundsøkonomi, barrierer m.v.

Energiens infrastruktur skal tilpasses fremtidens intelligente samfund

Installationer af intelligent teknologi i form af digitale el-målere og på sigt også intelligente kø-

leskabe og vaskemaskiner kan i fremtiden give os mulighed for at flytte el-forbruget til de timer på dagen med megen vind og dermed også lave-
re priser.

I EU blev det i marts 2009 aftalt, at inden 2020 skal 80 pct. af alle husstande i EU have en intelligent el-måler installeret, hvis det er økonomisk rentabelt. Regeringen fremlagde i efteråret 2008 en redegørelse, som konkluderede, at samfundsøkonomien og brugerøkonomien endnu ikke tilsliger at iværksætte en landsdækkende målerudskiftning. Men på længere sigt kan der blive bedre økonomi i at fremme anvendelsen af det intelligente elforbrug i takt med indpasningen af mere vedvarende energi. I midten af 2009 vil resultaterne fra en teknisk undersøgelse af barrierer, potentiale og krav til udstyr blive offentliggjort.

Det skal sikres, at el-systemet er så fleksibelt og effektivt som muligt ved at udnytte et intelligent samspil mellem forsyning og forbrug. El-nettet skal være fleksibelt i forhold til indpasning af det stigende omfang af vedvarende energi.

Stærke udlandsforbindelser er afgørende for indpasning af meget vedvarende energi og en intelligent udnyttelse af den. Men der skal tages hensyn til naturværdier og mennesker. Danmark er i denne forbindelse blandt de førende lande i verden med hensyn til kabellægning af højspændingsledninger. Regeringen blev i november 2008 enig med parterne bag energiaftalen om nye retningslinjer for kabellægning og udbygning af transmissionsnettet. De nye retningslinjer indebærer, at alle 130/150 kV-forbindelser frem til 2030 graves ned i jorden, og at 400 kV-forbindelser forskønnes. F.eks. ved kabellægning af delstrækninger tæt på byområder og naturområder. Parterne bag energiaftalen har i april 2009 fået Energinet.dk's forslag til gennemførslen.

Ny Storebæltsforbindelse vil sænke el-priserne

Fra 2010 vil et stort el-kabel skabe elektrisk forbindelse over Storebælt mellem Fyn/Jylland og Sjælland. Konkurrencen på elmarkedet vil hermed skærpes, og omkostningerne til at drive det danske el-system vil falde. Det vil bidrage til lavere elpriser og give en mere sikker elforsyning.

3.5 Energieffektivisering og indvinding af olie og gas i Nordsøen

Danmark har siden 1997 været i stand til at opfylde sine behov for olie og ikke mindst naturgas med produktionen fra Nordsøen. Olien sæl-

ges på verdensmarkedet, mens gassen bliver ført via rørledninger til det danske naturgasnetværk. De samlede statslige indtægter fra olie- og gasproduktionen blev i 2008 rekordhøje på i alt godt 35 mia. kr.

På baggrund af de nuværende prognoser for den danske olie- og gasproduktion vil vi kunne være selvforsynende med naturgas frem til og med 2018. Herefter vil gasproduktionen være mindre end vores forbrug, hvis der ikke gøres nye fund. Afhængigheden af naturgassen udgør dermed den største udfordring i forhold til at sikre den danske forsyningssikkerhed på kort sigt. I dette lys undersøger regeringen alternativer såsom konvertering til fjernvarme, geotermisk varme og varmepumper.

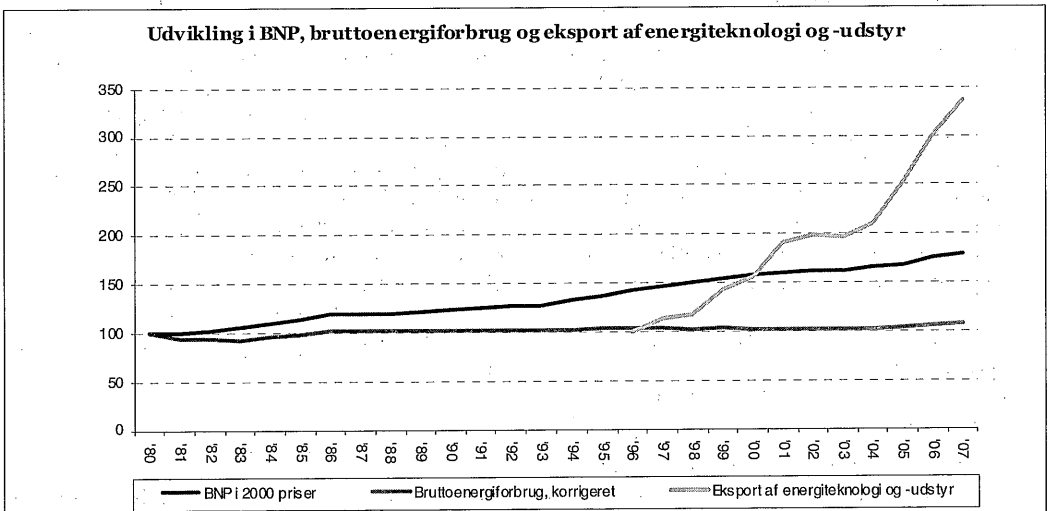
Regeringen har aftalt en handlingsplan med de danske operatører i Nordsøen om at effektivisere energianvendelsen offshore. Aftalen indeholder bl.a. en skærpet indsats for at reducere flaring. Der installeres og afprøves et nyudviklet system for genindvinding af flaregas. Hvis det falder positivt ud, skal systemet installeres på alle behandlingsanlæg offshore. Indsatsen for energieffektivisering vil reducere energiforbruget med 3,0 pct. indtil 2011. Det er aftalt, at handlingsplanen skal opdateres i 2011.

Det er fortsat muligt at finde nye olie- og gasfelter i Nordsøen, og der er også mulighed for at øge indvindingen fra de eksisterende felter i Nordsøen. Det vil kræve nye investeringer og en

målrettet indsats af olieindustrien. Nye olie- og gasfund og en øget indvinding fra de eksisterende felter vil kunne være med til at forlænge den periode, hvor Danmark er helt eller delvist selvforsynende med olie og naturgas. Der blev ved 6. udbudsrunde i 2006 udstedt fjorten nye tilladelser til at lede efter nye olie- og gasfelter i Nordsøen. Arbejder i de nye tilladelser er godt i gang, og resultater fra efterforskningen vil komme i løbet af de nærmeste par år. På denne baggrund vil der omkring 2010/2011 være behov for at overveje, hvordan den fremtidige efterforskning efter nye olie- og gasfelter skal tilrettelægges.

4. DET GRØNNE VÆKSTSAMFUND

Danmark skal være i front, når det gælder udvikling og brug af nye klimavenlige og energieffektive teknologier. Siden 2003 er der sket næsten en fordobling af eksporten af energiteknologi og -udstyr, som nu udgør knap 10 pct. af Danmarks samlede eksport. Denne eksportudvikling er gået næsten dobbelt så stærkt som i de rigeste 15 lande i EU

Regeringen vil i de kommende år styrke denne udvikling og medvirke til at sætte gode rammebetingelser i Danmark for, at virksomheder og forskere fra hele verden søger til for at udvikle de bedste løsninger på bl.a. energiområdet. Den

samlede offentlige støtte til forskning, udvikling og demonstration af nye teknologier vil i 2010 udgøre 1 mia. kr. Regeringen vil med offentliggørelsen af Erhvervsklimastrategien i maj 2009 fremlægge forslag, der kan styrke indsatsen.

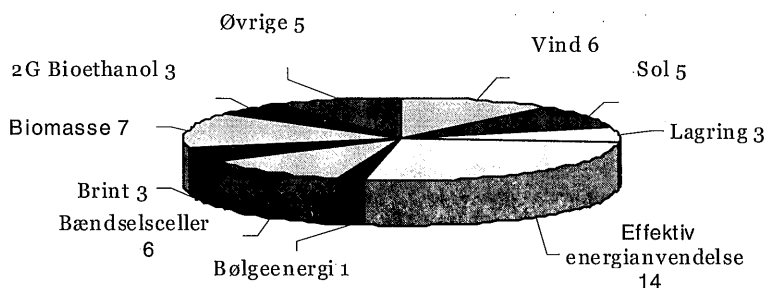
Et stort dansk potentiale for grøn vækst

Regeringen oprettede i 2007 Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP), som i dag er den største offentlige bidragyder til energiteknologisk udvikling.

I 2008 blev der gennemført to indkaldelser af ansøgninger til EUDP, begge omfattende dels de politisk øremærkede midler i den særlige pulje for 2. generation bioethanol til transport og dels

midlerne til energiteknologier generelt. Søgnin-gen har i 2008 været mere end tilfredsstillende, idet der ansøgte om op mod 6 gange så mange midler, som der var. EUDP's projektstøtte i 2008 har blandt andet givet dansk bølgekræftteknologi en chance for at blive global frontløber og givet den danske byggebranche bedre muligheder for at levere klima- og energieffektive løsninger til både nybyggeri og renovering.

Antal EUDP-projekter fordelt på teknologi (2008)

Den store interesse for at gennemføre projekter for forskning, udvikling og demonstration af ny energiteknologi er fortsat ind i 2009 og bekræfter, at der er et stort potentiale for udviklingen af ny dansk energiteknologi.

Også Det Strategiske Forskningsråd er en væsentlig bidragyder til forskning i vedvarende energi og miljømæssigt bæredygtige energiteknologier. I 2008 støttede Det Strategiske Forskningsråd bl.a. oprettelsen af et nyt forskningscenter, der sætter fokus på bæredygtig udnyttelse af biomasse og et nyt forskningscenter for CO₂-neutralt byggeri. I alt bevilgede Rådet i 2008 160 mio. kr. til 11 projekter.

Desuden har Transportministeriet som en udløber af transportaftalen fra januar 2009 oprettet Center for Grøn Transport. Centeret skal gennemføre forsøgsprojekter med energieffektive transportløsninger i større skala i strategisk samarbejde med erhvervsvirksomheder og kommuner. Regeringen har afsat 284 mio. kr. i

perioden fra 2009 – 2013 til transportaftalens umiddelbare tiltag og gennemførelse af forsøgsprojekter for energieffektive transportløsninger.

Et grønt partnerskab

Det grønne vækstsamfund skal løftes i et partnerskab mellem regeringen og erhvervslivet – og med borgerne som aktive, klimabevidste efterspørger af ny, grøn teknologi.

Et godt eksempel på Danmark som et grønt laboratorium er udviklingen af brint- og el-biler samt andengeneration biobrændstoffer. Regeringen har øremærket 200 mio. kr. til udvikling af andengeneration biobrændstoffer gennem EUDP. Midlerne har bl.a. været med til at sikre, at Inbicon A/S op til klimatopmødet i december 2009 kan indvie det første danske demonstrationsanlæg i stor skala til produktion af anden generation biobrændstoffer i Kalundborg. Også den lovende teknologi fra det danske selskab

BioGasol kan nu videreudvikles med støtte fra EUDP.

Elbiler skal introduceres og udbredes i Danmark, og det danske erhvervsliv har grebet denne mulighed. Eksempelvis har DONG Energy indgået et samarbejde med den udenlandske virksomhed Better Place om at investere 770 millioner kr. i etableringen af et landsdækkende netværk af lade- og batteriskiftestationer til el-biler. Målet er, at danskerne i 2011 skal kunne anvende den nye infrastruktur med el-biler.

Undersøgelser viser, at danskere er parate til i stor stil at vælge at skifte til el-biler, når det bliver muligt. Med hjælp fra de omstillingsparate og klimabevidste forbrugere kan det danske erhvervsliv opnå en enestående ekspertise i, hvordan transport, vedvarende og fluktuerende energi i el-nettet samt telekommunikationssy-

stemer integreres. Når man tænker på de enorme investeringer i vindenergi, som bl.a. foretages i USA, vil der blive stor efterspørgsel efter denne ekspertise i fremtiden. En klimaaftale i København i 2009 vil yderligere fremme denne efterspørgsel på globalt plan.

Udviklingen illustrerer, at når vi alle – regeringen, erhvervslivet og borgerne – tager aktivt del i omstillingen, bygger vi sammen fremtidens grønne og intelligente vækstsamfund.

_____

Hermed slutter redegørelsen.

_____

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Klimapolitisk redegørelse 2009 af 30/4 09.

(Redegørelse nr. R 18).

Klima- og energiminister (Connie Hedegaard):

INDLEDNING

Hvert år sender vores industri, vore biler og alle andre menneskelige aktiviteter stadig flere drivhusgasser ud i atmosfæren. Hvis ikke udviklingen stoppes og de globale drivhusgasudledninger nedbringes mærkbart, vil verden opleve markante klimaforandringer med voldsomme konsekvenser for mennesker, dyr og planter. Og det haster, hvis kloden skal undgå de værste klimaforandringer. Alligevel kan vi ikke afværge alle klimaforandringer. Derfor forestår også en stor opgave med at tilpasse os de uundgåelige klimaforandringer.

Sådan lyder den korte udgave af den klimaudfordring, verden står overfor. En kompleks problemstilling på tværs af sektorer og landegrænser. Et dilemma, hvor konsekvenserne ofte rammer helt andre steder på kloden, end der, hvor de blev skabt. En udfordring, hvor nogle beslutninger først får effekt langt ud i fremtiden; For generationerne, der følger efter dem, der træffer beslutningerne.

Størrelsen og kompleksiteten afspejles af, hvor mange fora, der håndterer opgaven. Et globalt problem kræver i sin natur globale løsninger, og de internationale klimaforhandlinger foregår derfor i FN-regi, bakket op af andre internationale initiativer. De 27 medlemslande i EU har i adskillige år nu haft klima som et af sine vigtigste dagsordenspunkter. Desuden myldrer det på alle niveauer frem med klimainitiativer, både fra virksomheder, kommuner og

regioner, fra græsrodsorganisationer og fra den enkelte borger, der træffer bevidste valg.

Men det er ikke nok. Løsningerne skal forankres solidt i de enkelte samfund, hvis udfordringen skal håndteres. I erkendelse af opgavens omfang og den forestående FN-klimakonference i København i december 2009 etablerede Danmark i 2007 verdens første Klima- og Energiministerium.

En sammenhængende dansk klimapolitik kræver, at vi planlægger og handler på både helt kort og meget langt sigt. Denne første klimapolitiske redegørelse præsenterer den brede og sammensatte indsats, der gøres både internationalt, nationalt og lokalt i dag.

KLIMAUDFORDRINGEN OG KLIMAKONFERENCEN I KØBENHAVN

De internationale klimaforhandlinger og FN's klimakonference i København 2009, COP15

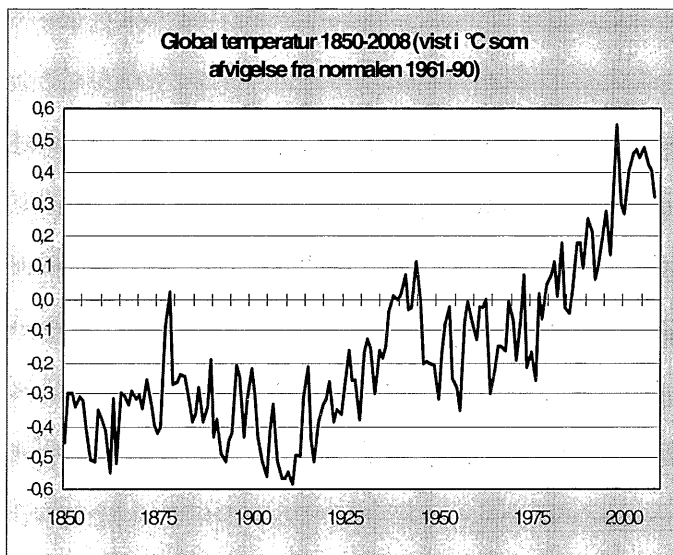
Et klima i forandring

Verden står over for en massiv udfordring; Klimaet forandrer sig. Der er i dag bred videnskabelig enighed om, at problemet er menneskeskabt. Særligt gennem det sidste århundrede har menneskets stigende udledninger af drivhusgasser været hovedårsagen til, at temperaturen stiger globalt FN's klimapanel (IPCC, The Intergovernmental Panel on Climate Change) gjorde det i 2007 klart, at der er brug for handling nu, hvis vi skal undgå de værste tænkelige konsekvenser af klimaforandringer: Vandstanden stiger, ørkener spreder sig og vejret bliver mere ekstremt.

Danmark har valgt at tage en særligt aktiv rolle ved at være vært for FN's 15. klimakonference (COP15). Det bliver den største internationale konference, som er afholdt i Danmark. Og hvis det lykkes at nå til enighed om en ambitiøs og troværdig aftale kan klimakonferencen få afgørende betydning for klodens klima.

Fremtidens klima

Jordens klima forandrer sig hele tiden. Naturlige variationer over meget lange tidsrum har nedkølet og opvarmet Jorden flere gange i løbet af dens historie. Siden industrialiseringen begyndte for ca. 200 år siden har mennesket haft en stigende påvirkning af klimaet.

Kilde: DMI & Climate Research Unit v. University of East Anglia.

Jorden er blevet varmere i løbet af de sidste hundrede år, hvor den globale middeltemperatur er steget med ca. 0,74° C. Der er udbredt enighed om, at en drivhuseffekt som følge af menneskets aktiviteter er ansvarlig for en stor del af denne opvarmning.

Der er stadig diskussion om, præcist hvor stor en del af den observerede opvarmning, der skyldes denne effekt. Men der er enighed om at det meste af opvarmningen over de seneste 50 år skyldes menneskets aktiviteter, og at der vil være en stigende effekt i fremtiden, medmindre der gribes kraftigt ind over for afbrænding af fossile brændstoffer (kul, olie og naturgas), og andre drivhusgasudslip

Fremtidige klimaforandringer som følge af øget drivhuseffekt synes uundgåelige. Selv hvis de globale udslip af drivhusgasser toppe inden år 2015 og falder hurtigt derefter, så atmosfærens indhold stabiliseres omkring det nuværende niveau, vil vi få en global temperaturstigning på yderligere 1,3 til 1,7° C.

Afhængig af, hvordan udledningen af drivhusgasser udvikler sig i de kommende årtier, vil klodens gennemsnitstemperatur stige mellem 1,1 og 6,4° C. Samtidigt forventes verdens havniveau at stige mellem 20 og 60 cm i 2100.

Danmarks Meteorologiske Instituts beregninger med globale og regionale klimamodeller viser følgende generelle udvikling for klimaet i Danmark i 2100 i forhold til 1990:

- En stigning i den årlige middeltemperatur på 0,7-4,6° C for tre forskellige fremtidsscenarier. Opvarmningen er størst om natten. Der er kun lille forskel på temperaturstigningen sommer og vinter.
- En moderat stigning i vinternedbøren på 20-40 pct. og et mindre fald i sommernedbøren på 10-25 %.
- En tendens til flere episoder med meget kraftig nedbør, især om efteråret.
- En øget tørkerisiko i vækstsæsonen.

Mål: En ambitiøs og troværdig global klimaaftale
Danmark har påtaget sig en stor opgave ved som vært at skabe rammerne for, at 192 lande kan blive enige om en ny global klimaaftale. December 2009 er nemlig noget nær sidste udkald for at få en aftale på plads, hvis den skal godkendes og ratificeres, så den kan træde i kraft,

når Kyoto-protokollens forpligtelser udløber i 2012. Denne erkendelse prægede også verdenssamfundet, da verdens lande mødtes til FN's 13. klimakonference (COP13) på Bali i Indonesien i december 2007. Her blev der enighed om en plan for de internationale forhandlinger med deadline i København i december 2009. Her skal

en beslutning om en ny international klimaaf-tale tages.

Det er regeringens mål for klimakonferencen, at der indgås en global aftale, som omfatter alle verdens lande med en så bred og ambitiøs deltagelse i reduktionsindsatsen som muligt. Det skal være en aftale, som lever op til anbefalingerne fra FN's klimapanel. Derfor arbejder Danmark i forhandlingerne for en aftale, som lever op til EU's 2-graders målsætning, som den blev vedtaget af EU's stats- og regeringschefer i marts 2005. Det er et mål, som vi fra dansk side støtter stærkt op om.

2 graders opvarmning er en kritisk grænse

Hvis jorden opvarmes mere end 2 grader ifht. førindustriell tid, kan konsekvenserne af klimaforandringerne blive meget voldsomme. At holde de globale temperaturstigninger under 2 grader målet kræver, at de globale udledninger af drivhusgasser toppe indenfor 10-15 år, og at der sker en halvering af de globale udledninger i 2050 sammenlignet med 1990.

Landene i den industrialiserede verden bærer det største ansvar på grund af den historiske udledning af drivhusgasser. Derfor er det også Danmarks holdning, at industrilandene skal vise lederskab i den internationale klimaindsats. Som et industrialiseret land skal Danmark også forpligte sig til et bindende reduktionsmål frem mod 2020, som lever op til anbefalingerne fra FN's klimapanel.

Siden Kyoto-protokollens indgåelse i december 1997 er udledningen af drivhusgasser steget kraftigt. Det gælder både i de industrialiserede lande, men også flere af de hurtigt voksende udviklingsøkonomier – som Brasilien, Indien, Kina og Sydafrika – der er kravet op ad opgørelsen over de største, globale udledere. Så selvom de industrialiserede lande reducerer udledningen af drivhusgasser til nul, vil det ikke være nok til at holde den globale opvarmning nede under 2 grader. Derfor skal alle lande med. Indsatsen i de industrialiserede lande skal suppleres af en yderligere målbar indsats fra de mest udviklede udviklingslande. Men ingen kan selvsagt forlange, at udviklingslandene skal bidrage i samme størrelsesorden som de industrialiserede lande.

I Kyoto-protokollen er alle udviklingslande behandlet ens. Udviklingslandene udgør dog i dag en meget sammensat gruppe, der spænder fra de fattigste og mindst udviklede lande til relativt velstående lande. Fra dansk side arbejdes der derfor for, at en kommende global klimaaf-

tale vil afspejle disse forskelligheder, herunder en yderligere indsats fra de velstående udviklingslande. Indsatsen skal sikre, at landene udleder væsentlig færre drivhusgasser, end deres udvikling ellers ville have betydet. Hvis der i København nås til global enighed om denne type indsats for udviklingslandene samtidig med, at de industrialiserede lande får større forpligtelser, er der en god chance for at forblive under 2-graders målet.

Et væsentligt aspekt for at nå de nødvendige reduktioner – og dermed holde de globale temperaturstigninger i skak – bliver, at en aftale også fokuserer på teknologiudvikling og teknologispredning. Samtidig kan en bred klimaaf-tale bidrage til at udvikle et »globalt karbonmarked«, altså en global markedsplads for handel med rettigheder for udledning af drivhusgasser.

Særligt de fattigste og mest sårbare udviklingslande vil blive ramt hårdt af de forventede klimaforandringer. Det er derfor vigtigt, at en klimaaf-tale sikrer den nødvendige støtte til tilpasning til disse dele af verdenen. Det arbejder vi fra dansk side for at sikre.

En ny, global klimaaf-tale skal også adressere udfordringen på skovområdet. Afskovning står i dag for knapt en femtedel af de globale udledninger – udledninger, som ikke er underlagt kontrol. Det er væsentligt at udvikle en international mekanisme til at håndtere denne udfordring.

Heller ikke den internationale skibsfart udledning af drivhusgasser er i dag reguleret. Det til trods for, at skibsfartens udledninger er steget betragteligt de senere år og fortsat forventes at stige. Det er regeringens holdning, at der skal findes en international løsning til at håndtere skibsfarten, der om noget er en international sektor. I den internationale maritime organisation, IMO, har Danmark fremlagt et forslag om en international fond, hvor provenuet fra et brændstofbidrag bruges til klimatiltag i udviklingslandene. En sådan løsning kan både mindske den globale udledning af drivhusgasser og bidrage til finansiering af en ny klimaaf-tale. Danmark arbejder for, at der i en fremtidig klimaaf-tale fastsættes et reduktionsmål for skibssektoren. Set under ét er det nødvendigt at tilføre flere penge til udviklingslandene som del af en ny klimaaf-tale. Både at tilpasse sig til de uundgåelige klimaforandringer og at finansiere indsatsen for at mindske udledningen af drivhusgasser, kræver yderligere finansiering. Derfor skal der findes nye måder at skaffe finansiering

på. Regulering af skibsfarten, frivillig øremærkning af auktioneringsprovenuet fra kvotehandelsystemer og forpligtende budgetbidrag er mulige bud på at skaffe yderligere finansiering.

Elementer i en ambitiøs klimaaftale i København

Fra den 7. – 18. december 2009 er Danmark vært for den 15. klimakonference under FN's klimakonvention (COP15, Conference Of Parties). Konferencen danner rammen for de internationale forhandlinger om en ny klimaaftale, der skal være godkendt og klar, når de bindende forpligtelser i Kyoto-protokollen udløber i 2012.

Forhandlinger om en ny klimaaftale følger »Bali Action Plan«, som indebærer at en ny aftale skal bygge på en overordnet fælles vision og indeholde fire såkaldte »bygggesten«.

Fælles langsigtet vision for det internationale klimasamarbejde:

- En rettesnor for klimaindsatsen

Reduktioner:

- Øget indsats for at reducere drivhusgasudledning i både I- og U-lande

Klimatilpasning:

- Støtte til klimatilpasning i særligt de fattigste og mest sårbare udviklingslande, som vil blive ramt hårdest af klimaforandringerne.

Teknologiudvikling og -overførsel:

- Intensiveret udvikling, overførsel og spredning af klimavenlig teknologi er en forudsætning for at nå markante reduktioner i udledningen af drivhusgasser.

Finansiering og investeringer:

- Behov for at finansiere af en ny aftale, herunder særligt tilpasning og teknologiudvikling. Brug for en pallet af både markedsbaserede instrumenter og offentlige midler.

for at diskutere en global klimaindsats i uformelle omgivelser.

Grønlandsdialogen blev en stor succes og er derfor siden fulgt op med lignende dialogmøder i Sydafrika (2006), i Nordsverige (2007) og i Argentina (2008). I 2009 tager vi igen fra dansk side teten. Danmark har inviteret en række nøgleministre til Grønland i slutningen af juni for at drøfte konkrete elementer i en ny global klimaaftale. Dialogen ventes at spille afgørende ind i de formelle forhandlinger.

For det er på klimakonferencen i København, at de mange tråde skal samles – og det nødvendige kompromis mellem de 192 lande forhåbentlig bliver fundet.

EU's klimamålsætninger og initiativer

EU er den region, der hidtil har bidraget mest til at sikre globalt momentum på klimaområdet. Internationalt set fører EU an i kampen mod klimaforandringerne, ikke mindst ved at satse på vedvarende energikilder frem for fossile brændstoffer og ved at sætte ambitiøse mål for at mindske udledningerne af drivhusgasser. Samtidig har initiativer til økonomisk genopretning og den energipolitiske indsats skabt sammenhæng mellem klimapolitikken og spørgsmålet om energisikkerhed.

Med vedtagelsen af klima- og energipakken i december 2008 viste EU vejen for resten af verden. Klima- og energipakken udmønter målsætningen om, at EU samlet i 2020 skal udlede 20 procent færre drivhusgasser end i 1990. Samtidig skal 20 procent af EU's endelige energiforbrug i 2020 komme fra vedvarende energikilder som vind, vand, biomasse og sol. Klima- og energipakken fastlægger, hvordan udbygningen af vedvarende energi og reduktionen af drivhusgasudledningen skal fordeles mellem de 27 medlemsstater. Endelig beskriver den også, hvordan indsatsen for at reducere udledningerne skal fordeles mellem de sektorer, der er omfattet af EU's kvotemarked (elsektoren samt store industrielle og offshore anlæg), og de sektorer, der ikke er (primært transport, landbrug og husholdninger).

En lang række mere detaljerede regler skal falde på plads de næste par år, før klima- og energipakken er fuldt gennemført. Det skal blandt andet sikres, at europæiske virksomheder ikke blot flytter ud af EU og etablerer sig i andre dele af verden med mere lempelig klimaregulering (»carbon leakage«). Danske virksom-

Grønlandsdialogen

Udover de formelle klimaforhandlinger i FN-regi arbejder den danske regering på mere uformelle fronter på at fastholde det politiske momentum for en aftale i København. Tilbage i 2005 tog Danmark initiativ til at oprette den såkaldte »Grønlandsdialog«, hvor miljøministre fra over 20 lande samledes i Ilulissat i Grønland

heder og organisationer følger arbejdet med reglerne tæt.

EU-landene vil skærpe målet for udledning af drivhusgasser, hvis der indgås en global klimaaftale i København, hvor andre industrialiserede lande forpligter sig til at gøre »en sammenlignelig indsats« og de økonomisk mere udviklede udviklingslande bidrager med en passende indsats. EU er så indstillet på i 2020 at udlede hele 30 procent færre drivhusgasser end i 1990.

I så fald skal det blandt andet efterfølgende besluttes, hvordan de ekstra 10 procentpoint fra 20 til 30 procent skal fordeles mellem medlemsstaterne. Danmark er også i denne proces parat til at tage sin rimelige del af den ekstra byrde.

Men det er ikke nok, at verden lander en global klimaaftale i København. Europa kan ligesom resten af verden i fremtiden opleve for eksempel voldsommere oversvømmelser, hedeølger og kraftige storme. Derfor er vi i EU-landene nødt til at tilpasse os fremtidens klima. EU-Kommissionens Hvidbog om klimatilpasning er et godt udgangspunkt for en langsigtet tilpasningsstrategi. Regeringen vil søge i rette tid at planlægge og forberede nødvendige tiltag. Vi skal her bygge videre på nationale erfaringer.

Den økonomiske krise har ramt visse medlemsstater og sektorer hårdt. Men krisen er også for både Danmark og de øvrige medlemslande en anledning til at overveje muligheden for at gentænke traditionelle økonomiske prioriteringer. Dermed kan grundlaget skabes for en mere langsigtet, grøn vækststrategi, hvor udviklingen af blandt andet vedvarende energi og energieffektiviseringer bliver en central drivkraft i en ny, økonomisk vækst. Dette bliver en central udfordring for EU i de kommende år.

EU's stats- og regeringschefer har allerede med den økonomiske genopretningsplan fra december 2008 understreget behovet for øget satsning på grøn vækst. Med det danske EU formandskab i første halvår af 2012 har Danmark gode muligheder for at påvirke EU politikken på lidt længere sigt. Regeringen vil understøtte EU's førerposition og være medvirkende til, at EU opfylder de forpligtelser, der følger af en ny og ambitiøs klimaaftale i København.

EN AMBITIØS NATIONAL KLIMAINDSATS

Regeringens nationale klimapolitik har tre hovedformål: Den skal sikre den langsigtede om-

stilling til et samfund uafhængigt af fossile brændsler; den skal sikre, at Danmark opfylder sin del af de internationale reduktionsforpligtelser, som vi påtager os; og den skal understøtte regeringens ambition om en grøn vækststrategi.

Et samfund uafhængigt af fossile brændsler

Det er regeringens målsætning, at Danmark på lang sigt skal være uafhængigt af fossile brændsler – olie, kul og gas. Denne målsætning har to dimensioner. For det første skal vi af hensyn til klimaet og miljøet omlægge energiproduktionen til vedvarende energi. Og for det andet vil vi sikre, at Danmark – i en usikker verden – ikke skal være afhængig af at importere fossilt brændsel. Afhængighed af energiimport gør os sårbare.

En sådan målsætning betyder, at det danske samfund de kommende år skal gennemgå en markant omstilling. Vi skal finde nye måder at producere og anvende energi, at transportere os, at producere varer og landbrugsprodukter, samt at bygge på. Opgaven vil berøre alle dele af det danske samfund. Vi skal alle inddrages og påtage os et medansvar.

Denne omstilling præger i høj grad regeringens politiske dagsorden. Blandt de nylige, centrale initiativer er energiaftalen fra 2008, en markant øget satsning på energiteknologisk forskning og udvikling, aftalen om grøn og bæredygtig transport fra 2008, udspillet om Grøn Vækst, en grøn skattereform, nye, ambitiøse strategier for reduktion af energiforbruget i bygninger samt en kommende Erhvervs-klimastrategi.

Regeringen har nedsat en Klimakommission, der i 2010 skal afgive sine forslag, til, hvordan regeringens langsigtede målsætning om helt at frigøre Danmark fra afhængigheden af fossile brændsler kan virkeliggøres i praksis. Klimakommissionen skal bl.a. komme med forslag til nye, offensive energi- og klimapolitiske instrumenter og bud på sammenhængende energisystemer, der sikrer forbedret energieffektivitet, reduceret energiforbrug, en stigende andel vedvarende energi og øget konkurrence på energimarkederne. Med udgangspunkt i dette arbejde vil regeringen i denne valgperiode komme med et konkret oplæg til, hvornår Danmark skal være uafhængigt af forurenende fossile brændsler som kul, olie og gas. Regeringens oplæg vil være fagligt funderet, samfundsmæssigt økonomisk bæredygtigt og teknisk muligt.

Regeringens reduktionsstrategi uden for EU's kvotesystem frem mod 2020

Klimapolitikken er et højt prioriteret område for regeringen. Som et af verdens rigeste lande er det naturligt, at Danmark påtager sig et stort medansvar for at reducere udledningen af driv-

husgasser. Det har vi påtaget os både i Kyoto-af-talen, der gælder frem til 2012, og i EU's nye klima- og energipakke, der gælder i perioden 2013 – 2020. Og det vil vi påtage os, hvis kravene øges som led i en ny global klimaafteale i København til december.

Danmarks reduktionsmål og EU's kvotesystem for drivhusgasser (ETS)

Med en af EU's højeste målsætninger skal Danmark i Kyoto-perioden frem til 2012 reducere drivhusgasemissioner til et niveau, der ligger 21 pct. under basisåret fra 1990. Herudover skal Danmark inden 2020 i henhold til EU's klima- og energipakke yderligere reducere drivhusgasudledningen fra de ikke-kvoteomfattede sektorer med 20 pct. i forhold til niveauet i 2005

De drivhusgasudledende sektorer i Europa er opdelt i to grupper afhængigt af, om de er omfattet af EU's kvotesystem for udledning af drivhusgasser (det Europæisk emissionshandelssystem, ETS). Kvotegruppen består af energi og storindustri, og fra 2013 også luftfart. Alle øvrige sektorer (transport, landbrug, husholdninger mv.), der udleder drivhusgasser, er uden for kvotesystemet.

Udledere inden for kvotesystemet skal afregne deres udledning i form af kvoter. Kvoterne tildeles efter forskellige principper, men reduktionsmålsætningen nås ved at begrænse antallet af tilgængelige kvoter.

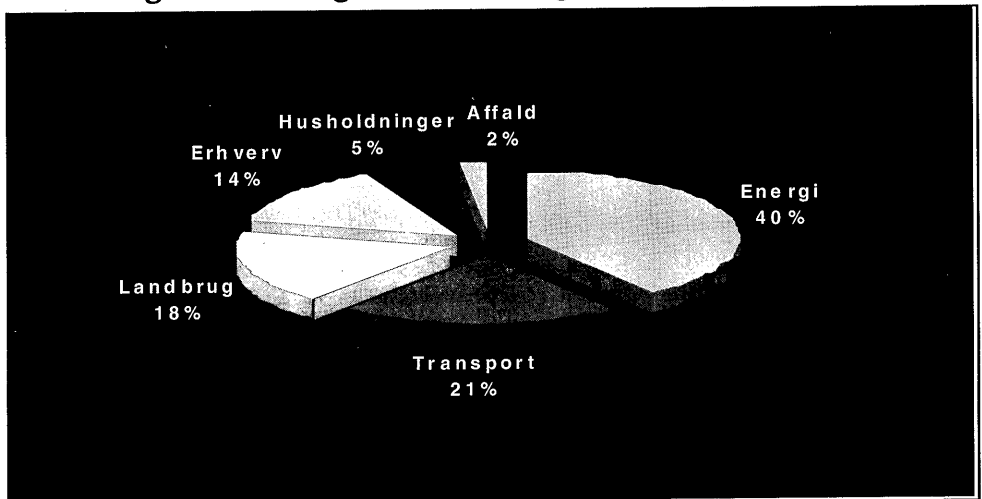
Kvoter kan handles. Prisen på den enkelte kvoteudledning sikrer, at udledning begrænses og fordeles samfunds- og omkostningsmæssigt mest effektivt.

EU's strategi for reduktion af udledningen af drivhusgasser bygger på to ben, fordi der skelnes mellem sektorer indenfor og udenfor kvotesystemet (se faktaboks). I perioden 2008-12 er balancen mellem kvote og ikke-kvote sektorer og tildeling af kvoter et nationalt ansvar. Fra 2013 er målene på kvoteområdet (energi, storindustri og luftfart) fastsat i europæisk regi.

Vejen til at nå målene i ikke-kvote omfattede sektorer er fortsat et nationalt ansvar. Danmark

skal inden 2020 i henhold til EU's klima- og energipakke reducere drivhusgasudledningen fra de ikke-kvoteomfattede sektorer med 20 pct. i forhold til niveauet i 2005. Skal disse målsætninger nås, er det afgørende, at der føres en konsekvent og bredt anlagt klimapolitik i alle de dele af samfundet, hvor drivhusgasserne udledes. Regeringen har derfor i de senere år arbejdet for en flerstrengt klimapolitik.

Fordeling i drivhusgasudledning på sektorer

Udledningerne af drivhusgasser i Danmark stammer fra en række forskellige kilder. Dette demonstrerer også udfordringen ved klimapolitikken: At sikre at reduktionen af drivhusgasser sker på en retfærdig, balanceret og omkostningseffektiv måde på tværs af alle udledende sektorer. Der skal ikke nødvendigvis ske en reduktion på 20 pct. indenfor hver enkelt sektor, der udleder drivhusgasser – men vi har et ansvar for at finde reduktioner, der samlet set gi-

ver en reduktion på 20 pct. i udledningerne uden for det kvotebelagte område.

Det danske samfund har som helhed vist sig i stand til at skabe økonomisk vækst samtidigt med, at vi har reduceret udledningerne af drivhusgasser. Det gælder både i de kvotedækkede sektorer (energi og storindustri) og i de ikke-kvotedækkede sektorer (primært landbruget, boliger, erhverv). Kun på transportområdet er udledningerne vokset i de forgangne år.

Centrale, nye klimapolitiske initiativer på ikke-kvoteområdet

Initiativ:	Skønnet effekt ¹ (i 2020):
Energiaftalen	2,6 mio. tons CO ₂
Skattereform	0,6 mio. tons CO ₂
Transportaftalen ²	0,7-1,5 mio. tons CO ₂
Udspil om Grøn vækst i landbruget	0,7 mio. tons CO ₂

¹ Der knytter sig en række usikkerhedsmomenter til beregning af estimaterne. Dertil kommer en forventet effekt bl.a. som følge af øget forskningsindsats, der ikke indgår i de beregnede potentialer.

² Med Aftalen om en grøn transportpolitik sikres en reduktion af transportsektorens CO₂-udledning i 2020. Størrelsen af reduktionen afhænger af, hvor hurtigt de rene teknologier slår igennem og effekten af den grønne omlægning af bilafgifterne. Regeringen vil i folketingssamlingen 2009-10 fremlægge forslag med henblik på at indføre en grøn kørselsafgift. Først på det tidspunkt kan der laves et egentlig skøn for reduktionen i transportsektorens CO₂-udledning. Det angivne interval udgør derfor en illustration af den mulige effekt af den samlede transportaftale.

Selvom vi som samfund således allerede har foretaget en omstilling på en række områder er det også vigtigt at erkende, at vi stadig har et arbejde foran os, for at nå de mål, vi har sat os for i EU's klima- og energiaftale. Derfor har regeringen indenfor de senere år taget en række markante klimapolitiske initiativer, der har haft til formål at sænke udledningerne indenfor den ikke-kvotebelagte sektor.

Energiaftalen fra februar 2008 er en hjørnesten i regeringens klima- og energipolitik. Aftalen bidrager til opfyldelsen af den danske Kyoto-forpligtelse og sigter mod at opfylde målsætningen om 30 pct. vedvarende energi i 2020. Udover at hæve afregningspriserne på strøm fra landvindmøller og rejse 400 MW nye havvindmøller er partierne bag energiaftalen enige om at styrke incitamenterne for etablering af biomasse og biogas.

Aftalen om en grøn transportpolitik fra januar 2009 er en langsigtet og sammenhængende plan for at nedbringe drivhusgasudledningen

fra transportsektoren, der omfatter investeringer på i alt 94 mia. kr. i perioden 2009-2020, hvoraf to-tredjedele udmøntes til en udbygning af den kollektive transport. Målsætningen er at knække kurven for transportens drivhusgasudledning. Allerede her og nu igangsættes en række af CO₂-reducerende tiltag bl.a. energieffektiv kørsel og optimering af aerodynamik for store lastbiler, der skal sikre øget energieffektivitet i transportsektoren med virkning også på kort sigt.

Foruden en markant styrket kollektiv transport lægger transportaftalen op til en grøn omlægning af bilbeskatningen, hvor registreringsafgiften sættes ned samtidig med der indføres grønne kørselsafgifter i hele landet. Hertil kommer, at aftalen sikrer øget cyklisme. Samtidig vil regeringen understøtte udbredelsen af elbiler og andre nye transportteknologier. Derfor er brint- og el-biler afgiftsfritaget frem til 2012, og regeringen har tilkendegivet, at elbiler i perioden fra 2012-2015 vil blive begunstiget med en markant

lavere registreringsafgift i det omfang, det er nødvendigt for at sikre elbilernes introduktion og udbredelse i Danmark. Sker dét i stor målestok, at bilister vælger miljørigtigt, både når de køber bil, og når de kører i den, vil vi som samfund have bevæget os langt mod målsætningen om uafhængighed af fossile brændsler.

Med udspillet til »Grøn vækst« har regeringen præsenteret en plan, der medfører en yderligere reduktion i landbrugets udledninger. Det skal bl.a. ske gennem en markedsbaseret kvælstofregulering, yderligere efterafgrøde, vådområder og randzoner, og gennem en pakke af initiativer, der skal understøtte, at langt større andele af husdyrgødningen i Danmark kan anvendes til energiproduktion. Samtidigt har regeringen tilkendegivet, at man vil undersøge muligheden for en mere markedsbaseret regulering af udledningerne fra den ikke-kvotebelagte sektor.

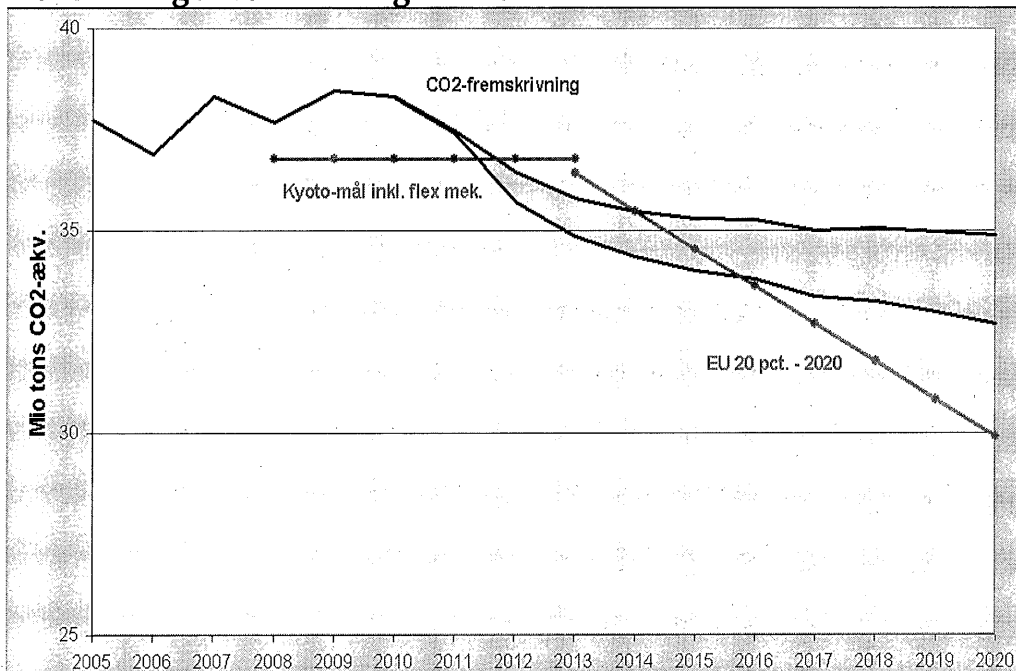
Også skattereformen fra februar bidrager til reduktionen af drivhusgasudledninger. Refor-

men udbygger markant incitamentet hos både borgere og virksomheder til at ændre adfærd. De nye afgifter på energi er et effektivt virkemiddel til at støtte regeringen klimapolitiske mål.

En ny fremskrivning for Danmarks CO₂-mål- opfyldelse viser den forventede effekt på udledningen i den ikke-kvotebelagte sektor af disse mange, politiske initiativer. Der er naturligvis en vis usikkerhed knyttet til effekten af sådanne tiltag, jo længere ud i fremtiden man bevæger sig. Dette gælder bl.a. de endelige effekter på udledningerne af en kommende vejafgift.

Samlet peger fremskrivningen dog på, at det danske samfund på baggrund af de mange, politiske initiativer er godt på vej til at opfylde vores internationale forpligtelser om en reduktion, både ift. Kyoto-aftalens mål i 2008-2012 og EU-aftalens mål om en reduktion på 20 pct. i 2020.

Fremskrivning af CO₂-udledning uden for EU-kvot

Note: Figuren er baseret på Energistyrelsens CO₂-freskrivning, april 2009. Det grå område angiver intervallet for de forventede effekter af transportaftalen og udspillet om grøn vækst.

Et af de redskaber, Danmark kan benytte i en strategi for at reducere udledningerne i disse

sektorer, er de såkaldte »fleksible mekanismer«. Disse mekanismer giver lande ret til internatio-

nal handel med udledningsrettigheder, enten ved hjælp af CO₂-kvoter i udlandet eller til at finansiere JI-/CDM-projekter (se faktaboks). EU's klima- og energipakke giver Danmark mulighed for umiddelbart at anvende JI/CDM-kreditter svarende til omtrent 12 mio. ton CO₂-ækvivalenter i perioden 2013-20.

Figuren ovenfor viser, at de mange nationale tiltag, der er gjort de senere år, sikrer en løbende reduktion af udledninger fra de ikke-kvotebelagte sektorer. Den viser også, at der stadig er behov for initiativer for at nå målsætningen frem mod 2020. Danmark kan eksempelvis væl-

ge at benytte de fleksible mekanismer som et af de instrumenter, der skal bruges for at opnå de sidste, nødvendige reduktioner i forhold til 2013-2020-målsætningen.

Det er afgørende, at der ikke hersker nogen usikkerhed om regeringens ambition om nå disse målsætninger og forpligtelser. Regeringen vil derfor i dette efterår fremlægge en samlet dansk klimastrategi, der skal præsentere de virkemidler, som kan tages i anvendelse på tværs af hele det ikke-kvotebelagte område. Klimastrategien vil omfatte en vurdering af Danmarks muligheder for at anvende fleksible mekanismer.

Fleksible mekanismer – JI-CDM-projekter

I Kyoto-protokollen anerkendes JI-/CDM-projekter som en såkaldt »fleksibel mekanisme«, der giver industrialiserede lande mulighed for at handle med udledningsrettigheder, der stammer fra gennemførelse af klimaprojekter i andre lande.

Joint Implementation-projekter (JI) er konkrete klimaprojekter, som foregår i lande, der har påtaget sig en reduktionsforpligtelse for drivhusgasser i henhold til Kyoto-protokollen. Disse projekter foregår primært i Østeuropa og Rusland. Clean Development Mechanisms-projekter (CDM) er derimod konkrete projekter i lande uden en reduktionsforpligtelse i Kyoto-protokollen. Disse projekter foregår i udviklingslande.

Både JI og CDM har til formål at reducere udledningen af drivhusgasser i konkrete projekter og samtidig fremme klimatiltag og bæredygtig udvikling i mindre udviklede lande.

En ny strategi for grøn vækst

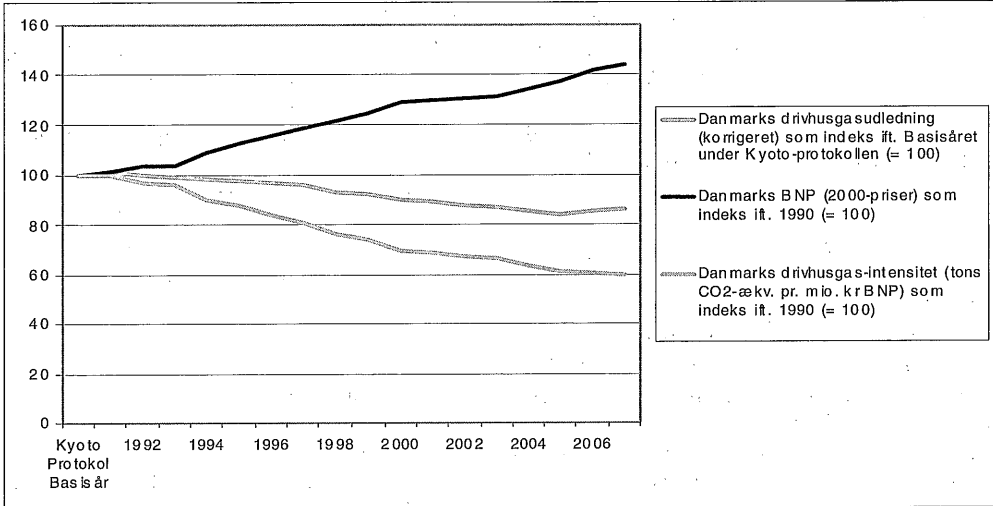
Danmark har som et af få lande i verden demonstreret, at det kan lade sig gøre at kombinere en markant økonomisk vækst med en stabilisering af energiforbruget og et fald i udledningen af drivhusgasser.

Det »danske eksempel« har vakt betydelig interesse i en række andre lande. Det er regeringens klare målsætning, at Danmark også i de kommende årtier bør være et eksempel for den øvrige verden. Den omstilling til et fossiluafhængigt samfund, der skal finde sted, skal gå hånd i hånd med en fortsat økonomisk vækst. Disse to ambitioner er ikke hinandens modsætninger – de understøtter hinanden. På den måde bidrager klima- og energipolitikken til grøn jobvækst og energiuafhængighed.

Den samfundsomstilling, der skal ske de kommende årtier, skal ske globalt. Det er en omstilling, der vil kræve en global udbredelse af centrale, nye teknologier indenfor bl.a. energi-produktion, energireduktioner, transport, vandteknologier, affaldsteknologier og byggematerialer.

Flere analyser har i de senere år påvist, at dansk erhvervsliv besidder styrkepositioner på en række af disse områder. Det er en ambition bag regeringens klimapolitik, at den skal indeholde en meget klar, erhvervspolitisk dimension, der bidrager til at understøtte og udvikle sådanne styrkepositioner yderligere. Dermed skabes der ikke kun grundlag for at lade sådanne nye teknologier bidrage til drivhusgasreduktioner i Danmark, de vil samtidigt kunne bidrage til den økonomiske vækst i Danmark.

Faldende drivhusgasintensitet

Det er regeringens holdning, at markedskræfterne bedst selv kan afgøre, hvilke teknologier der er bedst egnede til at løse de nye udfordringer, men at der kan være behov for at hjælpe nye lovende teknologier på vej med forsknings- og udviklingsprogrammer. Vi har ganske enkelt ikke råd til at lade reelle og mulige, nye løsninger ligge uafprøvede.

Grøn vækst – eksport af klimateknologi

I Danmark er eksporten af energiteknologi og -udstyr vokset med mere end 300 pct. siden 1995. Der er tale om et globalt vækstmarked og Danmark vinder markedsandele.

Inden for energiteknologi og -udstyr har Danmark en klar styrkeposition inden for vindmøllekomponenter, men også styrkepositioner inden for varmeisolering, motorer & generatorer, pumper & kompressorer, opvarmning & nedkøling samt energiudvindingsteknologier.

For virksomheder der leverer tilpasningsløsninger er Danmarks styrkepositioner mindre udtalte. Men de klarer sig dog heller ikke dårligere end erhvervslivet og industrien generelt. På længere sigt forventes efterspørgslen på tilpasningsløsninger inden for vand, kystsikring mv. at stige markant.

Det har derfor været et erklæret mål de seneste år at optimere de rammevilkår, der understøtter en sådan udvikling. Rammevilkårene vedrører især forskning og udvikling af nye løsninger, iværksætteri og innovation samt markedsmodning og eksport af nye klima- og energiteknologier.

Det er derfor vigtigt, at de rigtige rammebetingelser for udviklingen og brugen af nye klimateknologier er på plads i hele »fødekæden«, fra grundforskning, over udvikling og demonstration og markedsmodning samt afsætning. Om kort tid vil regeringen derfor fremlægge en ambitiøs Erhvervs klimastrategi. Strategien vil blandt andet indeholde initiativer indenfor forskning, udvikling og demonstration, initiativer til fremme af en effektiv konkurrence, innovation og iværksætteri samt initiativer til at sikre øget anvendelse af eksisterende løsninger. Samlet set skal Erhvervs klimastrategien sikre de bedst mulige betingelser for, at dansk erhvervsliv kan udnytte det globale behov for at forebygge og tilpasse sig til klimaforandringerne.

Til opfyldelsen af målsætningen om, at Danmark skal være et grønt teknologilaboratorium for transport, er der med aftalen om en grøn transportpolitik allerede afsat 200 mio. kr. til test af energieffektive transportløsninger i større skala.

Regeringen har endvidere som målsætning, at den samlede, statslige støtte til energiteknolo-

gisk forskning skal nå en milliard kroner årligt. Dette mål nås i 2010. Disse midler, der bl.a. fordeles via Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP), gennem Højteknologifonden og via Det Strategiske Forskningsråd, skal bringe den danske forskning og udvikling helt op i verdenseliten.

DEN NÆRE KLIMAPOLITIK

Reduktionen i vores udledning af drivhusgasser berører næsten alle dele af samfundet. Og den omstilling af det danske samfund, der er nødvendig for at sikre en reduktion, kan kun gennemføres, hvis både virksomheder, forbrugere og kommunerne tager en aktiv del. Nye initiativer får kun mærkbar effekt på klimaet og miljøet, hvis danskerne aktivt benytter dem som anledning til at ændre deres vaner. Det gælder fx grønne kørselsafgifter. Derfor er opgaven at sikre velfungerende rammevilkår og incitamenter, der sikrer, at borgere, kommuner og virksomheder aktivt kan påtage sig et medansvar.

Styrkede handlemuligheder for borgere og virksomheder

De overordnede vilkår for reduktionerne af drivhusgasserne fastlægges i de internationale og i de nationale politikker. Men borgernes, erhvervslivets og kommunernes roller som efterspørger af nye løsninger og nye teknologi og som ansvarlige »energibesparere« er helt afgørende for, at disse politikker kan lykkes. Og danskerne har heldigvis – både som forbrugere, som ansatte og som virksomhedsejere – et stort ønske om at påtage sig et medansvar i klimasagen.

Regeringen har på en række områder etableret ordninger, der skal fremme borgernes og virksomhedernes brug af nye, energieffektive løsninger. Det drejer sig fx om el- og energibesparelseskampagner (bl.a. Elsparefonden), Videncenter for energibesparelser i bygninger og ordningen til fremme af anvendelse af varmepumper. Sådanne initiativer vil også kunne blive brugt fremover for at sikre en tilstrækkeligt hurtig introduktion og anvendelse af nye teknologier.

At tage et medansvar: Grøn strøm

Både forbrugere, kommuner og virksomheder har gennem flere år ønsket at demonstrere deres ønske om aktivt medansvar ved at købe strøm, der er produceret fra vedvarende energikilder. Men dette skal ske på en måde, der giver forbrugerne gennemsigtige og rimelige vilkår.

Med en ny branchestandard, der er under udvikling af brancheforeningen Dansk Elhandel i samarbejde med Forbrugerrådet, Økologisk Råd, Danske Energi, energinet.dk og Energistyrelsen får forbrugerne og virksomheder nu tydelig information om, hvilke produkter, der er på markedet, og hvad de indeholder, når de køber strøm.

En første version af branchestandarden indgår allerede i den nye, forbedrede el-pristavle. El-pristavlen er en internetportal, som giver forbrugerne mulighed for at sammenligne elpriser fra forskellige leverandører.

Herudover vil regeringen arbejde for, at der gives mulighed for større lokalt engagement i udbygningen af den vedvarende energi.

Regeringen har fremlagt et oplæg til en bygningsstrategi, der skal sikre, at bygherrer og boligejere ikke blot opfører fremtidssikrede nye bygninger, men også gennemfører energibesparelser i de eksisterende bygninger. Der er et betydeligt potentiale for rentable energibesparelser i de eksisterende olie- og naturgasforsynede huse – uden for de kvoteomfattede sektorer. Oplægget opstiller energibesparende krav ved større renoveringer og til bygningskomponenter som fx energieffektive vinduer og kedler.

Men nye teknologier er ikke i sig selv tilstrækkeligt. Det er afgørende, at der også skabes opmærksomhed og bevidsthed blandt forbrugere og i erhvervslivet om de muligheder og løsninger, der er til rådighed for dem. Derfor ønsker regeringen, at de forskellige klimapolitikker, rammevilkår og ordninger suppleres af information og kampagner, der kan højne bevidstheden i det danske samfund.

Et eksempel er »1 ton mindre« kampagnen, der på baggrund af konkrete råd opfordrer den enkelte borger til at nedsætte sin CO₂-udledning. Et andet eksempel er »Klimakompasset«, der er et redskab for særligt små og mellemstore virksomhederne til bl.a. at udarbejde regnskab

for uledning af drivhusgasser og formulere en klimastrategi.

1 ton mindre kampagnen

1 ton mindre-kampagnen i 2008 har været en stor succes ifht. at få kendskabet til klimasagen udbredt i befolkningen. Over 83.000 danskere har således aflagt et »klimaløfte« om at reducere deres personlige CO₂-udslip. Hjemmesiden www.1tonmindre.dk er kampagnens omdrejningspunkt og primære kommunikationsplatform som indgang for borgere, presse og partnere.

1 ton mindre kampagnen videreføres frem til klimatopmødet i december for at udnytte den branding af klimasagen, som den vidt udbredte brug af kampagnens logo og kommunikationsplatform har skabt.

Frontlinje og ekspertpanel

Klima- og Energiministeriet modtager mange borgerhenvendelser og spændende forslag til nye løsninger på klimaproblematikker mv. For at sikre effektiv og ensartet håndtering af disse henvendelser har ministeriet etableret en såkaldt frontlinje i ministeriet, der gør det nemt for borgere hurtigt at få besvaret faktuelle spørgsmål, bestille pjecer mv.

Komplicerede spørgsmål eller forslag til nye klimaløsninger – fx energibesparelse eller måder at tilpasse sig klimaforandringer – sendes videre til et særligt elektronisk ekspertpanel i Energistyrelsen, der hurtigt vurderer potentialet i forslaget, og om ministeriet vil arbejde videre med det

Kommuner og lokalsamfund

Regioner, kommuner og andre lokale aktører har en afgørende betydning for det danske samfunds evne til at både at reducere drivhusgasudledningerne og til at tilpasse sig klimaforandringerne.

En række regioner og kommuner har således allerede formuleret ambitiøse, lokale klimapolitikker. Det er en udvikling, som regeringen meget gerne vil understøtte. I foråret 2009 præsenterede regeringen og KL derfor et nyt, avanceret redskab – en kommunal CO₂-beregner – der sætter den enkelte kommune i stand til at opgøre det lokale udslip af drivhusgasser og samtidigt formulere en kommunal klimapolitik.

I processen med at udvikle CO₂-beregneren blev det påpeget, at der muligvis kan være områder, hvor den nationale regulering sætter hindringer i vejen for effektive, kommunale klimapolitikker. Regeringen har et klart ønske om at fjerne sådanne barrierer, hvor det er muligt. Derfor har regeringen i samarbejde med kommunerne udarbejdet et nyt katalog over de væsentligste interne og eksterne barrierer, der hindrer kommunernes arbejde med at reducere drivhusgasudledningen. Regeringen vil i samarbejde med KL på den baggrund i den kommende tid afklare, om der er behov for initiativer, der kan lette konkrete barrierer for kommunernes klimaarbejde

Som den første opfølgning på dette arbejde nedsættes en arbejdsgruppe mellem KL og Klima- og Energiministeriet, som skal kortlægge mulighederne for at styrke den strategiske ener-

giplanlægning, herunder de lovgivnings- og ressourcemæssige konsekvenser heraf.

Energibyer – et kvalitetsstempel

Albertslund, Herning, Kolding, København, Skive og Århus er navnene på Danmarks første Energibyer.

Tildelingen af titlen »Energiby« er et officielt kvalitetsstempel. Energibyerne er mønstreksempler, der har gennemtænkt og fremtidssikret ambitiøse klimaindsatser i en sådan grad, så de adskiller sig fra, hvad der ellers findes af initiativer nationalt og internationalt. De skal påvirke borgere og lokale virksomheder til at handle klima- og energivenligt. Og de skal være i forreste række, når det gælder kommunens egen drift.

Formålet med Energibyerne er at sætte ekstra skub i kommunernes indsats på energi- og klimaområdet og at fremhæve og officielt anerkende frontløberne på feltet bl.a. i forbindelse med den store klimakonference i København.

Tilpasning til klimaforandringer

I løbet af de næste årtier vil vi gradvist få mere regn, mere vind, højere vandstand og mere ekstremt vejr. Det vil påvirke landbrug, fiskeri, byggeri, skovbrug og mange andre erhverv. Væsentlige udfordringer omfatter bl.a. lavtliggende huse og områder med manglende stormsikring, hvor det kan være relevant med markant øget kystbeskyttelse. Nogle vil mest opleve ulemper, mens det for andre betyder fordele og nye muligheder.

Regeringen iværksatte allerede i 2005 arbejdet med at udforme en national strategi for klimatilpasning. Strategien identificerer alle de områder af det danske samfund, som forventes at blive påvirket. Det er især de stigende mængder nedbør, der forventes at blive en udfordring. Regeringen har således tidligt haft fokus på klimatilpasningen, og tilpasning til klimaforandringerne vil ligeledes være et vigtigt punkt på klimakonferencen i København. I april 2009 fremlagde EU-Kommissionen også en hvidbog for EU's indsats på klimatilpasningsområdet. Regeringen vil arbejde for en opfølgning på hvidbogen, der sikrer en effektiv indsats på europæisk plan.

Klimatilpasning: Muligheder og udfordringer

I løbet af de næste årtier kan vi gradvist forvente mere regn, mere vind, højere vandstand og mere ekstremt vejr. Det kan påvirke landbrug, fiskeri, byggeri, skovbrug og mange andre sektorer.

Klimaforandringerne kan få betydning for folk, hvis huse ligger lavt eller mangler stormsikring. Øget kystbeskyttelse kan være relevant for nogle grundejere. For mange kommuner vil det være relevant at tage højde for klimaforandringerne, når der skal udlægges nye arealer og afløbssystemerne skal renoveres.

Regeringen vil fremme, at klimaforandringer integreres i planlægning og udvikling på den mest hensigtsmæssige måde. Myndigheder, erhvervssektorer, forskningsinstitutioner og privatpersoner skal være i stand til at reagere rettidigt og ad hoc til de fremtidige klimaforandringer, der uundgåeligt vil komme. Især tre indsats er centrale.

For det første er der igangsat strategisk forskning inden for klimatilpasning. Der er således i 2009 for første gang afsat målrettede, strategiske forskningsmidler til klimatilpasningsforskning.

For det andet vil informations- og oplysningsindsatsen blive intensiveret. Der er i forbindelse med regeringens klimatilpasningsstrategi etableret et Videncenter for Klimatilpasning med tilhørende internetportal, www.klimatilpasning.dk. Portalen vil løbende formidle den bedst tilgængelige viden om klimaforandringerens betydning for Danmark. Den vil stille planlægningsværktøjer til rådighed for kommuner og borgere, der bygger på autoritative data for temperatur, nedbør og vind. Ny viden vil blive inddraget, og portalen vil være katalysator for information og videndeling om klimatilpasning i Danmark.

For det tredje vil regeringen gennemføre en samfundsøkonomisk screening af behovet for mere målrettede, fremtidige indsatser. Analyser skal sikre et solidt videns- og prioriteringsgrundlag for de store og ofte kostbare tilpasninger, der skal finde sted i det danske samfund de kommende årtier. Regeringen vil på den baggrund løbende sikre at den nødvendige klimatilpasning indarbejdes i de relevante sektorpolitik-

ker, herunder i forbindelse med infrastrukturarbejder, kystsikring mv.

Hermed slutter redegørelsen.

86. møde

Mandag den 4. maj 2009 kl. 12.00

Dagsorden

1) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver.

Af Rasmus Prehn (S), Flemming Bonne (SF) og Line Barfod (EL) m.fl.

(Fremsættelse 10.03.2009).

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 148:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunal bemyndigelse til nedsættelse af øråd og evaluering af de særlige øtilskud.

Af Flemming Bonne (SF), Niels Christian Nielsen (S) og Line Barfod (EL) m.fl.

(Fremsættelse 01.04.2009).

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 149:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af kommission, der skal udvikle neutrale modeller til statslig og mellemkommunal finansiering af kommunernes økonomi.

Af Flemming Bonne (SF) m.fl.

(Fremsættelse 01.04.2009).

4) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 163:

Forslag til folketingsbeslutning om fremrykning af investeringer i handicapboliger.

Af Yildiz Akdogan (S) m.fl.

(Fremsættelse 03.04.2009).

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 164:

Forslag til folketingsbeslutning om opfyldelse af plejeboligarantien.

Af Mette Frederiksen (S) m.fl.

(Fremsættelse 03.04.2009).

6) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 155:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af børnehuse.

Af Line Barfod (EL) m.fl.

(Fremsættelse 02.04.2009).

7) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 154:

Forslag til folketingsbeslutning om fastsættelse af rådighedsbeløb ved ansøgninger om hjælp på det sociale område.

Af Line Barfod (EL) m.fl.

(Fremsættelse 02.04.2009).

8) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 159:

Forslag til folketingsbeslutning om en mindre standard for forbrug til brug for det lovforberedende arbejde m.v. (en officiel dansk fattigdomsdefinition).

Af Özlem Sara Cekic (SF) m.fl.

(Fremsættelse 02.04.2009).

Kl. 12:00

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Mødet er åbnet.

Venstres folketingsgruppe har meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Peter Christensen som medlem af Danmarks Nationalbanks repræsentantskab for den resterende del af indeværende funktionsperiode i stedet for Inger Støjberg, der er blevet minister.

Den pågældende er herefter valgt.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af beslutningsforslag nr.

B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver.

Af Rasmus Prehn (S), Flemming Bonne (SF) og Line Barfod (EL) m.fl.

(Fremsættelse 10.03.2009).

Kl. 12:00

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er indenrigs- og socialministeren.

Kl. 12:01

Indenrigs- og socialministeren (Karen Elle-mann):

Tak for det. Lad mig starte med at sige, at jeg er en anelse forbløffet over det forslag til folketingsbeslutning, som medlemmer af Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten her har fremsat. Forslaget går ud på at nedsætte et udvalg, som skal undersøge konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver, og det er for mig at se simpelt hen gennemsyret af en stivnet retorik, som man kunne høre for år tilbage. Jeg troede egentlig, at vi var kommet videre, og at vi havde lagt den ideologiske slagmark bag os, men der er åbenbart stadig lidt spredt kanontorden.

Når det så er sagt, vil jeg selvfølgelig gerne medgive, at en række af de problemstillinger, som er nævnt i beslutningsforslaget, er både vigtige og centrale. Det er problemstillinger, som der løbende arbejdes med i mange sammenhænge, og det er problemstillinger, som er komplicerede, og som der derfor ikke er lette svar på. Men jeg tror ikke, at nedsættelse af et udvalg kombineret med en midlertidig suspension af konkurrenceudsættelsesaftalen er den rette løsning, og regeringen kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

For det første er der efter min opfattelse ikke behov for et sådant udvalg, fordi der allerede arbejdes med konkurrenceudsættelse og udlicitering i mange forskellige fora. Man kommer ikke uden om, at viden og erfaring på nye områder bedst opnås ved at afprøve forskellige måder at tilrettelægge arbejdet på og ikke gennem teoretiske studier.

For det andet vil det være en dårlig idé, også selv om det kun er midlertidigt, at suspendere kommunernes forpligtelse til at konkurrenceudsætte en bestemt procentdel af deres opgaver. Aftalen sikrer nemlig fokus på konkurrenceudsættelse som et redskab til at få den bedste og billigste opgaveløsning.

Endelig er for det tredje rationalet bag forslaget baseret på nogle antagelser om konkurrenceudsættelse og udlicitering, som ikke afspejler den virkelighed, kommunerne befinder sig i. Alt dette vil jeg lige komme lidt ind på her.

Vi har en velfungerende offentlig sektor i Danmark, som vi med rette kan være stolte af, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at en videreudvikling af velfærdssamfundet ligger regeringen meget på sinde. Det er nemlig afgørende, at det også fremover er muligt at levere tidsvarende serviceydelser af høj kvalitet til borgerne.

Som vi alle ved, står den offentlige sektor over for store udfordringer i de kommende år – udfordringer som vi er nødt til at adressere på en fordomsfri måde. Et af de instrumenter, vi kan tage i brug, er konkurrenceudsættelse, som kan bidrage til at sikre, at vi får mest muligt for pengene, og regeringen og KL er da også enige om, at det afgørende er, at opgaverne løses bedst og billigst, ikke om leverandøren er offentlig eller privat.

Derfor har regeringen og KL som bekendt indgået en aftale om øget konkurrenceudsættelse. Aftalen indebærer, at kommunerne skal konkurrenceudsætte 26,5 pct. af de kommunale opgaver i 2010, og det gælder for alle kommuner og for alle opgaver under et. Det er et ambitiøst mål, men også et mål der er inden for rækkevidde, og faktisk går det rigtig godt med at konkurrenceudsætte opgaver i kommunerne.

Udviklingen i de seneste år viser, at kommunerne har fået et mere positivt og fordomsfrit syn på at inddrage private leverandører i opgavevaretagelsen. Det handler jo netop om at bruge de kompetencer, som den offentlige sektor og private virksomheder hver især har, i et konstruktivt samspil, altså at berige og ikke bekriegen anden. Et udbygget offentligt og privat samarbejde kan nemlig både medvirke til at skabe kvalitetsmæssige forbedringer og anspore til en mere effektiv opgaveløsning.

Konkurrenceudsættelsesaftalen understreger vigtigheden af at tænke i nye baner. Det er der behov for, og derfor forekommer det mig altså lidt absurd at tale om at suspendere aftalen. Det